

Sisällys

13.4.1 Modersmål och litteratur.....	2
13.4.4 Matematik.....	16
13.4.5 Omgivningslära	29
13.4.6 Religion.....	29
13.4.7 Livsåskådningskunskap	29
13.4.8 Musik.....	29
13.4.9 Bildkonst	36
13.4.10 Slöjd.....	42
13.4.11 Gymnastik	44
14. Årskurs 3–6	49
14.4.1 Modersmål och litteratur.....	49
14.4.3 Främmande språk	62
14.4.4 Matematik.....	75
14.4.5 Omgivningslära	103
14.4.6 Religion.....	103
14.4.7 Livsåskådningskunskap	103
14.4.8 Historia.....	104
14.4.9 Samhällslära	108
14.4.10 Musik.....	110
14.4.11 Bildkonst	120
14.4.12 Slöjd.....	132
14.4.13 Gymnastik	139

Mål för undervisning Att kommunicera	Centralt innehåll	Kompetens	Kunskapskrav
M1 stödja eleven i att stärka och utveckla sin förmåga att uttrycka sig och fungera i olika kommunikationssituationer	- Eleven övar sig i att verbalt gestalta och benämna sin omvärld.	K1, K2, K3	För goda kunskaper: Eleven kan göra sig förstådd.
			För godkänt: Eleven kan med stöd göra sig förstådd.
M2 stödja eleven i att utveckla sitt språk och sin fantasi, kommunikations- och samarbetsförmåga genom att erbjuda möjlighet att delta i olika kommunikationssituationer	- Eleven övar sig i att återberätta sagor och berättelser. - Elevens språkliga medvetenhet övas. - Eleven övar sig på att lyssna aktivt samt att svara på tilltal. - Eleven för samtal utgående från sina egna erfarenheter. - Eleven övar sig i att kommunicera och samarbeta i grupp.	K1, K2, K4, K7	För goda kunskaper: Eleven kan vänta på sin taltur Eleven kan lyssna Eleven kan svara på tilltal Eleven kan återberätta förståeligt.
			För godkänt: Eleven kan svara på tilltal Eleven kan lyssna med stöd
M3 stödja eleven i att uttrycka sig både verbalt, icke-verbalt och genom drama	- Eleven ges möjlighet till kommunikationsövningar t.ex. genom drama. - Eleven ges möjlighet att gemensamt bearbeta ramsor, berättelser och sagor genom drama och rollekar.	K1, K2, K4, K7	För goda kunskaper: Eleven kan uttrycka sig verbalt och icke-verbalt Eleven kan visa hänsyn.

			För godkänt: Eleven kan uttrycka sig i tal.
Mål för undervisning Att tolka texter	Centralt innehåll	Kompe-	Kunskapskrav
M5 sporra och handleda eleven vid läsinläringen och ge eleven möjlighet till övning i att använda strategier för läsförståelse.	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven lär sig med sambandet mellan ljud och bokstav (fonem-grafem). - Eleven leker språklekar med fokus på språkljud, stavelser, ord och satser. - Eleven lär sig läsa ord och korta texter. - Eleven övar sin läsförståelse och bekantar sig med olika lässtrategier. 	K1, K4, K5	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven läser korta texter.</p> <p>Eleven kan läsa högfrekventa ord flytande. Eleven förstår korta skriftliga instruktioner.</p> <hr/> <p>För godkänt:</p> <p>Eleven kan sammanljuda enkla ord.</p> <p>Eleven läser högfrekventa ord.</p> <p>Eleven läser enkla meningar.</p>
M6 handleda eleven att bearbeta texter av många olika slag.	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven arbetar med bilder, enkla berättelser, sagor, dikter och faktatexter. - Eleven bekantar sig med grundbegrepp såsom huvudperson, plats, tid och händelseförlopp i berättande texter. 	K1, K2, K4	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan återberätta korta berättelser och kunna besvara frågor om en kort läst text.</p> <p>Eleven kan identifiera olika genrer t.ex. dikt, saga, faktatext.</p> <hr/> <p>För godkänt:</p> <p>Eleven kan besvara frågor om en kort läst text.</p>

M8 sporra eleven att bli intresserad av (barn)litteratur, skapa positiva läsoplevelser och väcka intresse och lust att läsa och lära sig	- Eleven lyssnar på högläsning och läser tyst. - Eleven läser litteratur på lämplig nivå. - Eleven ges möjligheter att skapa positiva läsoplevelser.	K2, K4	För goda kunskaper: Eleven kan lyssna koncentrerat på högläsning. Eleven kan med handledning välja litteratur på lämplig nivå.
			För godkänt: Eleven kan lyssna på högläsning.

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Kunskapskrav
Att producera texter			
M9 inspirera eleven att berätta och uttrycka sina åsikter och beskriva sina upplevelser i tal, bild och skrift	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven inspireras att berätta och uttrycka sina åsikter och beskriva sina upplevelser. - Eleven övar sig att producera texter utgående från sina egna tankar och upplevelser och ur sin fantasi och sina inre bilder både individuellt och tillsammans. - Eleven ges möjligheter att skapa bildberättelser. - Eleven bekantar sig med berättelsestrukturer. 	K1, K4, K5, K7	För goda kunskaper: Eleven kan skapa en berättelse.
M10 erbjuda eleven möjlighet att producera enkla berättelser även i multimediala miljöer		K2, K4, K5	För godkänt: Eleven kan med stöd skapa en text.
M11 lära eleven att skriva för hand och utveckla skrivförmågan och att använda tangentbord.	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven övar sig på att forma textade bokstäver (versaler och gemena) för hand. - Eleven övar sig på att använda tangentbord. - Eleven tränar sig i att lämna mellanrum mellan ord, börja meningar med versal och avsluta med punkt. - Eleven övar sig att skriva namn med versal i början. 	K1, K4, K5	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan skriva ljudenliga ord och korta meningar för hand och på dator.</p> <p>Eleven är medveten om när man använder versaler och punkt. Eleven kan lämna mellanrum mellan ord.</p> <hr/> <p>För godkänt:</p> <p>Eleven kan skriva ljudenliga ord för hand och på dator.</p> <p>Eleven kan lämna mellanrum mellan ord.</p>

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Kunskapskrav
M12 sporra eleven att utveckla sin kunskap om grundläggande språkbegrepp samt handleda eleven i att göra iakttagelser om språk och språkbruk	<ul style="list-style-type: none"> - Elevens språkliga medvetenhet stärks genom laborationer med talat språk och grundläggande språkliga begrepp. - Eleven läser och lyssnar till skrivna texter. 	K2, K4	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan se skillnader mellan tal- och skriftspråk.</p>
M13 uppmuntra eleven att lyssna till och själv läsa litteratur för barn och utveckla sitt läsintresse	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven läser, lyssnar till, diskuterar och reflekterar över olika slag av texter såsom sagor, berättelser, dikter och serier. - Eleven bekantar sig med kända barnboks författare. - Eleven bekantar sig med skolbiblioteket. 	K2, K3, K4	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan nämna några kända barnboks författare. Eleven känner till vett och etikett i bibliotek.</p>
			<p>För godkänt:</p> <p>Eleven kan nämna någon känd barnboks författare.</p>
M14 handleda eleven att uppskatta sin egen och andras kultur och språk samt kulturell mångfald, ge eleven möjlighet att bekanta sig med olika former av barnkultur	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven bekantar sig med kulturutbudet för barn i närområdet och med olika kultur- och högtidstraditioner. 	K2, K4	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan reflektera över olika kulturer och språk.</p>

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Kunskapskrav
Att kommunicera			
M1 stödja eleven i att stärka sin förmåga att uttrycka sig och fungera i olika kommunikationssituationer	- Eleven övar sig i att verbalt gestalta och benämna sin omvärld.	K1, K2, K3	För goda kunskaper: Eleven kan göra sig förstådd i olika situationer.
			För godkänt: Eleven kan med stöd göra sig förstådd.
M2 stödja eleven i att utveckla sitt språk och sin fantasi, kommunikations- och samarbetsförmåga genom att erbjuda möjlighet för eleven att delta i olika kommunikationssituationer och bli bekant med normerna för dessa	- Eleven övar sig att lyssna, fråga, svara och berätta i olika slag av kommunikations-situationer och för olika syften. - Eleven övar sig i grupp att kommunicera i olika textmiljöer.	K1, K2, K7	För goda kunskaper: Eleven kan lyssna, fråga, svara och berätta i olika slag av kommunikationssituationer.
			För godkänt: Eleven kan lyssna, fråga, svara och berätta.
M3 stödja elevens lust och vilja att uttrycka sig både verbalt och icke-verbalt och genom drama	- Eleven övar sig att berätta med ett logiskt händelseförlopp. - Eleven ges möjlighet att genom kommunikationsövningar och drama, roll- och teaterlekar gemensamt behandla barnlitteratur, faktatexter, medietexter och spel.	K1, K2, K7	För goda kunskaper: Eleven kan berätta med ett logiskt händelseförlopp. Eleven kan uttrycka sig förståeligt både verbalt och icke-verbalt. Eleven kan kommunicera på ett hänsynsfullt sätt.
M4 stödja eleven i att utveckla kommunikativa färdigheter och förståelse för att människor kommunicerar på olika sätt		K1, K2, K7	För godkänt: Eleven kan med stöd berätta med ett logiskt händelseförlopp. Eleven kan uttrycka sig verbalt och/eller icke-verbalt.

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Kunskapskrav
<p>Att tolka texter</p> <p>M5 sporra och handleda eleven vid läsinläringen och ge eleven möjlighet till övning i att använda strategier för läsförståelse samt uppmuntra eleven att iaktta sin egen läsförståelse</p>	<p>- Eleven förstärker sitt läsflyt, övar sin läsförståelse och använder grundläggande olika lässtrategier.</p> <p>- Eleven arbetar med bilder, berättelser, sagor, dikter, enkla faktatexter och olika slags medietexter.</p> <p>- Eleven bekantar sig med sambandet mellan rubrik, text och bild.</p>	<p>K1, K4, K5</p>	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan läsa flytande och förstår olika typer av korta texter.</p>
			<p>För godkänt:</p> <p>Eleven kan läsa och förstår några olika typer av korta texter.</p>

<p>M6 handleda eleven att analysera texter av många olika slag och att vidga sitt ordförråd i samband med textanalys</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven diskuterar läsupplevelser. - Eleven övar sig att återge text med egna ord. - Eleven reflekterar kring texters innehåll, ordval och ords betydelser samt vidga sitt ordförråd. - Eleven arbetar med bilder, berättelser, sagor, dikter, enkla faktatexter och olika slag av medietexter. - Eleven bekantar sig med olika sätt att uttrycka tid, ordningsföljd och plats, speciellt i berättande, beskrivande och instruerande texter. - Eleven övar sig att förstå berättelsens grundbergrepp; huvudperson, plats, tid och händelseförlopp. - Eleven får möjlighet att iaktta och tolka många olika slag av texter i omgivningen och fundera över deras betydelser och strukturer. 	<p>K1, K2, K4</p>	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan tolka innehållet i en text.</p> <p>Eleven kan återberätta en text förståeligt och sammanfatta det viktigaste (huvudperson, plats, tid och händelseförlopp).</p>
			<p>För godkänt:</p> <p>Eleven kan med stöd återberätta en text och med stöd sammanfatta det viktigaste (huvudperson, plats, tid och händelseförlopp).</p>
<p>M7 handleda eleven i att söka information på många olika sätt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven övar sig i informationssökning genom att göra iakttagelser om sin omgivning, analysera bilder och skriva texter och berätta för andra om sina iakttagelser. - Eleven håller korta bokreferat. - Eleven får möjlighet att använda olika medier (bildspel, drama, teckning, film) vid tolkning och bearbetning av texter. - Eleven väljer och läser böcker på lämplig nivå. 	<p>K1, K4, K5</p>	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan plocka ut fakta ur en given text.</p>
			<p>För godkänt:</p> <p>Eleven kan med stöd hitta fakta i en given text.</p>
<p>M8 sporra eleven att bli intresserad av (barn)litteratur, medietexter och andra texter genom att skapa positiva läsupplevelser och samtidigt väcka intresse och lust att läsa och lära sig samt dela med sig av sina läsupplevelser</p>		<p>K2, K4, K5</p>	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan lyssna koncentrerat på högläsning. Eleven kan välja litteratur på lämplig nivå.</p>
			<p>För godkänt:</p> <p>Eleven kan lyssna på högläsning.</p>

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Kunskapskrav
<p>Att producera texter</p> <p>M9 inspirera eleven att berätta och uttrycka sina åsikter och beskriva sina upplevelser i tal, bild och skrift</p>	<p>- Eleven inspireras att berätta och uttrycka sina åsikter och beskriva sina upplevelser.</p> <p>- Eleven övar sig att producera texter utgående från sina egna tankar, upplevelser, iakttagelser och ur sin fantasi och sina inre bilder både individuellt och tillsammans.</p>	<p>K1, K4, K5, K7</p>	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan skapa enkla berättelser, beskrivningar och andra texter.</p>
<p>M10 erbjuda eleven möjlighet att producera enkla berättelser, beskrivningar och andra texter, även i multimediala miljöer</p>		<p>K2, K4, K5</p>	<p>För godkänt:</p> <p>Eleven kan skapa enkla berättelser.</p>

<p>M11 lära eleven att skriva för hand och utveckla skrivförmågan och att använda tangentbord, handleda eleven i att småningom börja planera och strukturera texter samt lära känna de grundläggande färdigheterna i rättstavning och övriga skriftspråkskonventioner</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven utvecklar sin skrivförmåga såväl för hand som digitalt. - Eleven lär sig grundläggande skrivregler (mellanrum mellan ord, meningar, användning av olika skiljetecken, användning versaler i början av en mening och i början av namn). - Eleven övar sin rättstavning med hjälp av läsning och övningar som utvecklar den fonologiska medvetenheten. -Eleven övar sig på att stava och skriva ljudstridiga och högfrekventa ord. - Eleven använder sig av textuella och språkliga drag som är typiska för berättelser (tid, plats och struktur). 	<p>K1, K4, K5</p>	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan skriva hela meningar med stor bokstav i början och punkt i slutet både för hand och på dator.</p> <p>Eleven kan stava ljudstridiga högfrekventa ord.</p> <hr/> <p>För godkänt:</p> <p>Eleven kan lämna mellanrum mellan ord. Eleven förstår att meningar skrivs med stor bokstav i början och punkt i slutet både för hand och på dator.</p> <p>Eleven kan stava ljudstridiga ord.</p>
---	---	-------------------	---

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Kunskapskrav
M12 sporra eleven att utveckla sin språkliga medvetenhet gällande talat och skrivet språk och sin kunskap om grundläggande språkbegrepp samt handleda eleven i att göra iakttagelser om språk och språkbruk och bli medveten om hur det egna språkbruket påverkar andra	<ul style="list-style-type: none"> - Elevens språkliga medvetenhet stärks genom att laborationer med talat språk och grundläggande språkliga begrepp. - Eleven övar språklig kompetens. - Eleven läser och lyssnar till skrivna texter, såsom litteratur och kultur för barn. - Eleven får iaktta det talade språket i dess olika varianter 	K2, K4, K7	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan se skillnader mellan tal- och skriftspråk.</p>
M13 uppmuntra eleven att lyssna till och själv läsa litteratur för barn, att hitta intressant läsning och utveckla sitt läsinträsse och använda sig av bibliotek	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven läser, lyssnar till, diskuterar och bearbetar många olika slag av texter såsom sagor, berättelser, dikter, serier och annan litteratur i flera olika medier. - Eleven använder skolbiblioteket. - Eleven bekantar sig med det lokala biblioteket och hur 	K2, K3, K4	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan nämna några kända barnboks författare. Eleven känner till vett och etikett i bibliotek.</p> <p>För godkänt:</p>
M14 handleda eleven att uppskatta sin egen och andras kultur och språk samt kulturell mångfald, ge eleven möjlighet att bekanta sig med olika former av barnkultur och sporra eleven att producera kultur tillsammans med andra	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven bekantar sig med kulturutbudet för barn i närområdet och med olika kultur- och högtidstraditioner. - Eleven arbetar kreativt tillsammans inom olika kulturella uttrycksformer. 	K2, K4, K7	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan reflektera över sin språkliga och kulturella identitet.</p>

			För godkänt/vitsord 5:
--	--	--	------------------------

			Eleven känner till någon finländsk och nordisk författare.
--	--	--	--

13.4.4 Matematik

Matematik åk 1 (sida 1/3)

Mål för undervisning Betydelse, värderingar och attityder	Kompetens	Kunskapskrav för goda kunskaper	
M1 stödja elevens iver och intresse för matematik samt utvecklingen av en positiv självbild och ett gott självförtroende	K1, K3, K5	Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina egna erfarenheter.	
Mål för undervisning Arbetsfärdigheter	Centralt innehåll	Kompetens	
M2 handleda eleven att utveckla färdigheten att göra matematiska observationer samt tolka och utnyttja dem i olika situationer	<ul style="list-style-type: none"> - räkna antal i en bild - se likheter och skillnader - uppfatta mönster och former - göra iakttagelser i omvärlden - hitta kombinationer - göra jämförelser - sortera, ordna, gruppera 	K4	
M3 uppmuntra eleven att framföra sina lösningar och slutledningar med konkreta hjälpmedel, figurer, muntligt och skriftligt, även med hjälp av digitala verktyg	<ul style="list-style-type: none"> - använda konkret material för att visa och beskriva matematiska begrepp - bygga/avbilda figurer - göra räknebilder eller räkneberättelser - använda digitala verktyg för att framföra lösningar, t.ex. olika 	K2, K4, K5	

	ritprogram, matteappar		
M4 handleda eleven att utveckla förmågan att dra slutsatser och lösa problem	<ul style="list-style-type: none">- skapa talföljder- uppskatta längd- skapa egna mönster- fortsätta ett mönster	K1, K4, K6	

Mål för undervisningen Begreppsliga och ämnesspecifika mål	Centralt innehåll	Kompetens	Kunskapskrav
M5 handleda eleven att förstå matematiska begrepp och beteckningar	<ul style="list-style-type: none"> - läsa och skriva siffror, tal och tecken - tecknen för plus, minus, är lika med, är inte lika med, större än, mindre än - begreppen addition, addera, subtraktion, subtrahera - begreppen lika många, fler, färre, flest, först - jämförelse, t.ex. störst och minst - orden före, efter och mellan 	K1, K4	<p>För goda kunskaper</p> <ul style="list-style-type: none"> - siffrorna - läsa och skriva talen 0–20 - använda tecknen för addition och subtraktion samt likhetstecknet - jämföra tal - använda jämförelsetecknen: > och < <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - siffrorna - läsa och skriva talen 0–20 - använda tecknen för addition och subtraktion samt likhetstecknet - jämföra tal
M6 stödja eleven att utveckla förståelsen av talbegreppet och principen för tiosystemet.	<ul style="list-style-type: none"> - centralt talområde 0–20 - talens uppbyggnad 0–100 - se samband mellan antal, talnamn och sifferbeteckningar - uppskatta och räkna antal - jämföra och ordna tal, säga och skriva talramsa - uppdelning av talen upp till tio - tioparen 	K1, K4	<p>För goda kunskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa antal med konkret material - talramsan framåt 0–20 - talramsan bakåt 10–0 - delar av talramsan - tioparen konkret

	<ul style="list-style-type: none"> - tiosystemet: ental, tiotal och hundratal - använda tallinjen - skriva talföljder - udda och jämna tal 		<ul style="list-style-type: none"> - dela upp tal i talområdet 0–20 - fortsätta en talföljd - avgöra om ett tal är udda eller jämnt <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa antal med konkret material - talramsans framåt 0–20 - talramsans bakåt 10–0 - delar av talramsans - dela upp tal i talområdet 0–9 - tioparen konkret
M7 introducera eleven i principerna för de grundläggande räkneoperationerna och deras egenskaper	<ul style="list-style-type: none"> - visa räkneoperationer med konkret material - addition och subtraktion och sambandet mellan räknesätten - addition och subtraktion med tiotalsovergång inom talområdet 0–20 - dela upp tal/enkla ekvationer , t.ex. $5 + _ = 6$ 	K1, K4	<p>För goda kunskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - addera och subtrahera inom talområdet 0–20 - behärska talområdet 0–20, även tiotalsovergång i addition och subtraktion - skriva additioner och subtraktioner med givna tal, t.ex 10, 8 och 2
			För godkänt:

			- addera och subtrahera inom talområdet 0–20
M8 handleda eleven att utveckla flytande grundläggande räknefärdigheter med naturliga tal samt att använda olika huvudräkningsstrategier	- huvudräkning, olika strategier - göra räknehändelser, bild, muntligt eller skriftligt	K1, K4	För goda kunskaper: - under handledning berätta en räknehändelse inom talområdet 0-5 - skapa en räknehändelse - tillämpa huvudräkningsstrategier För godkänt: - under handledning berätta en räknehändelse inom talområdet 0-5

Mål för undervisningen Begreppsliga och ämnesspecifika mål	Centralt innehåll	Kompetens	Kunskapskrav
M9 introducera eleven i geometriska former och handleda eleven att uppfatta deras egenskaper	- undersöka former och figurer i omvärlden - känna igen och bygga tredimensionella kroppar t.ex. med klossar - bekanta sig med geometriska kroppar: klot, cylindrar, rätblock, kub, kon och pyramid - bekanta sig med plangeometriska figurer: rektangel, kvadrat, triangel och cirkel	K1, K4, K5	För goda kunskaper: - ordna geometriska kroppar och figurer enligt deras egenskaper - hitta geometriska former hos plana figurer och geometriska kroppar - förstå och använda ord som anger läge och riktning För godkänt: - ordna geometriska kroppar och figurer enligt deras egenskaper

	<ul style="list-style-type: none"> - lägesord: ovanför, under, bakom, framför, mellan - riktningar: framåt, bakåt, åt sidan, upp, ner 		<ul style="list-style-type: none"> - förstå ord som anger läge och riktning
M10 handleda eleven att förstå principen för mätning	<ul style="list-style-type: none"> - längd: meter och centimeter - mäta sträckor med linjal - uppskatta längd - jämföra längd - massa: kilogram - volym: liter och deciliter - tid: timmar och minuter, avläsa och rita hela och halva klockslag - analog och digital klocka - bekanta sig med olika mätredskap 	K1, K4	<p>För goda kunskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa hela timmar på en analog klocka - mäta med linjal i hela centimeter <ul style="list-style-type: none"> - särskilja de viktigaste storheterna: längd, massa, volym och tid <p>samt anknyta måttenheter till rätt storhet</p> <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> -avläsa hela timmar på en analog klocka
M11 introducera eleven i tabeller och diagram	<ul style="list-style-type: none"> - enkla tabeller - avläsa stapeldiagram och själv presentera information i stapeldiagram 	K4, K5	<p>För goda kunskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa ett enkelt stapeldiagram
M12 lära eleven att skapa stegvisa instruktioner och att följa dem	<ul style="list-style-type: none"> - följa en muntlig instruktion - avgöra ordningsföljd i en given situation; först, sedan, sist - använda ordningstal 	K1, K2, K4, K5	<p>För goda kunskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - följa en enkel stegvis instruktion

Mål för undervisning Betydelse, värderingar och attityder	Kompetens	Kunskapskrav
M1 bibehålla elevens iver och intresse för matematik samt stödja utvecklingen av en positiv självbild och ett gott självförtroende	K1, K3, K5	Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina egna erfarenheter.

Mål för undervisning Arbetsfärdigheter	Centralt innehåll	Kompetens
M2 handleda eleven att utveckla färdigheten att göra matematiska observationer samt tolka och utnyttja dem i olika situationer	<ul style="list-style-type: none"> - se likheter och skillnader - uppfatta mönster och former - göra iakttagelser i omvärlden - hitta kombinationer - göra jämförelser - sortera, ordna, gruppera - lösa slutledningsuppgifter - gestalta regelbundenhet - arbeta bakåt 	K4
M3 uppmuntra eleven att framföra sina lösningar och slutledningar med konkreta hjälpmedel, figurer, muntligt och skriftligt, även med hjälp av digitala verktyg	<ul style="list-style-type: none"> - skriva/berätta egna räknesagor - använda konkret material för att visa och beskriva matematiska begrepp - rita bild till ett uttryck - skriva uttryck - göra slutledningar 	K2, K4, K5

	<ul style="list-style-type: none">- använda digitala verktyg för att framföra lösningar, t.ex. olika ritprogram, matteappar	
M4 handleda eleven att utveckla förmågan att dra slutsatser och lösa pro- blem	<ul style="list-style-type: none">- skriva talföljder- öka och minska med 2, 3, 4, 5, 10, 100- uppskatta längd, tid, massa och volym- skapa egna mönster- fortsätta på givet mönster- gestalta delar av en figur	K1, K4, K6

Begreppsliga och ämnesspecifika mål för undervisningen	Centralt innehåll	Kompetens	Kunskapskrav
M5 handleda eleven att förstå matematiska begrepp och beteckningar	<ul style="list-style-type: none"> - addition: term, summa - subtraktion: term, differens - tecknen för multiplikation och division - multiplikation: faktor, produkt - division: täljare, nämnare, kvot - visa räkneoperationer med konkret material och bilder 	K1, K4	För goda kunskaper: <ul style="list-style-type: none"> - använda tecknen för multiplikation - visa ett givet uttryck med konkret material - rita en bild till ett givet uttryck
			För godkänt <ul style="list-style-type: none"> - använda tecknet för multiplikation - visa ett givet uttryck med konkret material
M6 stödja eleven att utveckla förståelsen av talbegreppet och principen för tiosystemet	<ul style="list-style-type: none"> - centralt talområde 0–100 - talens uppbyggnad 0–1000 - skriva talföljder och använda tallinjen - avgöra talens storleksordning och jämföra tal 	K1, K4	För goda kunskaper: <ul style="list-style-type: none"> - visa antal med konkret material samt förstå tiosystemet: ental, tiotal - talramsans framåt 0–100

	<ul style="list-style-type: none"> - hälften och dubbelt - använda ordningstal - känna igen udda och jämna tal - enkla bråk med konkret material, t.ex. ett halvt, en tredjedel, en fjärdedel 		<ul style="list-style-type: none"> - talramsans bakåt 20–0 - delar av talramsans - jämföra tal och placera in tal på tallinjen - visa och beskriva tiosystemets uppbyggnad - använda ordningstal, t.ex. i datum - fördubbla och beräkna hälften av ett tal <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa antal med konkret material samt förstå tiosystemet: ental, tiotal - talramsans framåt 0–100 - talramsans bakåt 20–0 - delar av talramsans
M7 introducera eleven i principerna för de grundläggande räkneoperationerna och deras egenskaper	<ul style="list-style-type: none"> - addition och subtraktion med tiotalsovergång inom talområdet 0–100 - tillämpa addition och subtraktion - kontroll av subtraktion - multiplikation, tabellerna 0–5, 10 - rita bild till multiplikation - tillämpa multiplikation 	K1, K4	<p>För goda kunskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - addera och subtrahera med hjälp av konkret material inom talområdet 0–100 - dela upp talen 0–100 - göra beräkningar med tiotalsovergång inom talområdet 0–20 - rita bild till multiplikationer, tabellerna 0–5

	<ul style="list-style-type: none"> - använda kommutativitet i addition och multiplikation - division, delnings- och innehållsdivision med konkret material - använda euro och cent - uppskatta och jämföra priser 		<ul style="list-style-type: none"> - tillämpa addition, subtraktion och multiplikation - multiplikationstabellerna 0–5 och 10 - dividera med konkret material <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - addera och subtrahera med hjälp av konkret material inom talområdet 0–100 - dela upp talen 0–100 - göra beräkningar med tiotalsövergång inom talområdet 0–20 - rita bild till multiplikationer, tabellerna 0–5 - multiplikationstabellerna 1, 2, 5 och 10
M8 handleda eleven att utveckla flytande grundläggande räknefärdigheter med naturliga tal samt att använda olika huvudräkningsstrategier	<ul style="list-style-type: none"> - tillämpa räknefärdigheter i situationer i omvärlden - huvudräkning och huvudräkningsstrategier - beskriva en räknestrategi 	K1, K4	<p>För goda kunskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - huvudräkning inom talområdet 0–20 - söka alternativa sätt att räkna i huvudet <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - huvudräkning inom talområdet 0–20

Begreppsliga och ämnesspecifika mål för undervisningen	Centralt innehåll	Kompetens	Kunskapskrav
---	-------------------	-----------	--------------

<p>M9 introducera eleven i geometriska former och handleda eleven att uppfatta deras egenskaper</p>	<ul style="list-style-type: none"> - avbilda tredimensionella kroppar i rutsystem - gestalta föremål från olika håll - rita plangeometriska figurer med linjal - klassificera och namnge geometriska kroppar: klot, cylinder, rätblock, kub, kon och pyramid - klassificera och namnge plangeometriska figurer: rektangel, kvadrat, romb, triangel och cirkel - bekanta sig med benämningarna sidoyta, hörn, kant, basyta, spets och vinkel - enkla speglingar och förstoringar/förminskningar - hitta symmetri 	<p>K1, K4, K5</p>	<p>För goda kunskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hitta gemensamma egenskaper hos de vanligaste geometriska kropparna och figurerna - rita en linje med linjal - klassificera och namnge geometriska figurer och kroppar - hitta symmetri i en bild <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hitta gemensamma egenskaper hos de vanligaste geometriska kropparna och figurerna - rita en linje med linjal
<p>M10 handleda eleven att förstå principen för mätning</p>	<ul style="list-style-type: none"> - area: uppskattning och jämförelse med hjälp av rutor - tid: kalender - tid: analog och digital tid - tid: kvart före/över, 5 minuters noggrannhet - avläsa och visa klockslag - beräkna och uppskatta tid - pris: euro och cent 	<p>K1, K4</p>	<p>För goda kunskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa hela och halva timmar på en analog klocka - använda euro och cent i enkla prisberäkningar - mäta en sträcka med linjal i hela cm - ordna figurer i storleksordning med hjälp av rutor

	<ul style="list-style-type: none"> - längd: enheterna meter, centimeter, millimeter - mäta och rita sträckor med linjal - begreppet omkrets - massa: enheterna kilogram och gram - volym: enheterna liter och deciliter - välja lämplig måttenhet och göra enkla enhetsbyten - använda olika mätredskap - uppskatta och jämföra måttenheter 		<ul style="list-style-type: none"> - lösa enkla textuppgifter som innehåller måttenheter - hantera olika mätredskap - uppskatta längd och volym - jämföra ett föremåls massa med en given vikt <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa hela och halva timmar på en analog klocka <ul style="list-style-type: none"> - använda euro och cent i enkla prisberäkningar - mäta en sträcka med linjal i hela cm
M11 introducera eleven i tabeller och diagram	<ul style="list-style-type: none"> - söka, samla och registrera information - avläsa och rita stapeldiagram - slutledning med hjälp av en tabell - hitta kombinationer med hjälp av en tabell 	K4, K5	<p>För goda kunskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa ett enkelt stapeldiagram - rita ett enkelt stapeldiagram <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa ett enkelt stapeldiagram
M12 lära eleven att skapa stegvisa instruktioner och att följa dem	<ul style="list-style-type: none"> - ange läge och riktning i ett rutsystem - använda symboler - upptäcka ordningsföljd, upprepningar och regler samt hitta alternativ 	K1, K2, K4, K5	<p>För goda kunskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - följa en enkel stegvis instruktion - beskriva en figurs läge i ett rutsystem - hitta upprepningar i ett mönster <p>För godkänt:</p>

13.4.5 Omgivningslära

13.4.6 Religion

13.4.7 Livsåskådningskunskap

13.4.8 Musik

Musik åk 1

Mål för undervisning Delaktighet	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M1 handleda eleven att musicera i grupp och utveckla en positiv självbild	Eleven instrueras i att arbeta och musicera i grupp och arbetar med att uppmuntra vi-anda. Eleven erbjuds en trygg och positiv miljö, som uppmuntrar elevens deltagande och mod.	K1, K2, K4, K6, K7	Eleven visar intresse för musik och att arbeta i grupp
Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Kunskapskrav för goda kunskaper
M2 handleda eleven att använda sin röst naturligt samt att sjunga och spela i grupp.	Eleven uppmanas att våga sjunga och spela. Undervisningen ska innehålla musik av olika slag. Läraren handleder eleven i att spela något rytminstrument.	K1, K2, K4, K6	Eleven deltar aktivt i sång och spel.
M3 uppmuntra eleven att göra upptäckter inom musiken. Erbjud eleven upplevelser och handleda aktivt lyssnande till ljudmiljöer, ljud, musik och musikbegrepp genom att röra sig och lyssna.	Eleven bekantar sig med grundläggande begrepp (inom musik) genom att t.ex. musicera, lyssna, röra sig, diskutera och rita. Eleven ska lyssna till och skapa ljudmiljöer.	K1, K2, K4,	Eleven kan uttrycka sin lyssnarupplevelse.
M4 ge utrymme för elevernas egna musikaliska idéer och improvisationer samt handleda dem att planera och skapa mindre kompositioner eller andra helheter genom att använda ljud, rörelser, bilder, teknologi eller andra uttrycksätt	Eleven handleds i att skapa mindre kompositioner eller andra helheter genom att använda t.ex. improvisationslekar, ljud, rörelser, bilder och teknologi.	K1, K4, K5, K6	Eleven är kreativ.
Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Kunskapskrav för goda kunskaper
M5 inspirera eleven att utforska det musikaliska kulturarvet genom att leka, sjunga och röra sig till musik samt att njuta av musikens estetiska, kulturella och historiska mångfald. Genom musikundervisningen skapa öppenhet kulturer emellan.	Eleven övar barnsånger, lekar, ramsor och rörelser. Eleven bekantar sig med det musikaliska kulturarvet, såsom den egna livsmiljön, och skolans kultur som kan anknyta till årskursinnehållet i andra ämnen. I undervisningen kan man utnyttja de möjligheter som konst- och kulturinstitutioner och andra samarbetspartner erbjuder.	K1, K2, K3, K4, K7	Eleven deltar aktivt i undervisningen.
Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Kunskapskrav för goda kunskaper

M6 handleda eleven i att agera ansvarsfullt i samband med musicerande.	Läraren handleder eleven att hantera utrustningen i musiksalen på ändamålsenligt och ansvarsfullt sätt.	K3, K7	Eleven agerar ansvarsfullt i musikutrymmen.
Mål för undervisning Förmåga att lära sig musik	Centralt innehåll	Kompetens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M7 uppmuntra till nyfikenhet och positiv attityd gentemot musik och skapande. Undervisningen betonar övningens betydelse (M8).	Eleven lär sig musik genom musiklekar. Eleven lär sig musik genom repetition. Läraren uppmuntrar eleven till nyfikenhet och positiv attityd.	K1, K6	Visar nyfikenhet och positiv attityd gentemot musik och skapande.

Mål för undervisning Delaktighet	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M1 handleda eleven att musicera i grupp och utveckla en positiv självbild	Eleven instrueras i att arbeta och musicera i grupp och arbetar med att uppmuntra vi-anda. Eleven erbjuds en trygg och positiv miljö, som uppmuntrar elevens positiva självbild, deltagande och mod.	K2, K7	Eleven vågar sjunga och vågar vara delaktig. Eleven kan arbeta i grupp. Eleven visar positiv attityd under musiklektioner och -evenemang.
Mål för undervisning Att musicera och vara kreativ	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M2 handleda eleven att använda sin röst naturligt samt att sjunga och spela i grupp	Eleven handleds i att spela rytminstrument, samt att sjunga och spela i grupp. Eleven ges möjlighet att skapa enkla rörelser och danser. Eleven handleds att använda sin röst genom sång- och andningsövningar. Eleven övar kanonsång.	K1, K2, K4	Eleven sjunger och spelar i grupp. Eleven är kreativ.
M3 uppmuntra eleven att uppleva och uppfatta ljudmiljöer, ljud, musik och musikbegrepp genom att röra sig och lyssna	Eleven tar del av grundläggande begrepp inom musiken. Eleven lyssnar och skapar ljudmiljöer. Eleven ges möjlighet att lyssna och röra sig till musik från olika genrer. Stoffet får även gärna ha anknytning till aktuella innehåll i de övriga ämnena.	K1, K4	Eleven känner igen och förstår grundläggande begrepp inom musiken. Eleven kan uttrycka sin lyssnarupplevelse genom t.ex. rörelse, diskussion, musicerande och/eller bildkonst.
M4 ge utrymme för elevernas egna musikaliska idéer och improvisationer samt handleda dem att planera och skapa mindre kompositioner eller andra helheter genom att använda ljud, rörelser, bilder, teknologi eller andra uttryckssätt	Eleven improviserar med instrument, sång, röst och rörelse. Teknologi används i undervisningen.	K5, K6	Eleven visar intresse för skapande.

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Kunskapskrav för goda kunskaper
M5 inspirera eleven att utforska det musikaliska kulturarvet genom att leka, sjunga och röra sig till musik samt att njuta av musikens estetiska, kulturella och historiska mångfald. Genom musikundervisningen skapa öppenhet kulturer emellan.	Eleven övar barnsånger, lekar, ramsor och rörelser. Eleven bekantar sig med det musikaliska kulturarvet såsom den egna livsmiljön och skolans kultur som kan anknyta till årskursinnehållet i andra ämnen. I undervisningen utnyttjar man de möjligheter som konst- och kulturinstitutioner och andra samarbetspartner erbjuder.	K2, K4	Eleven deltar aktivt i undervisningen.
M6 hjälpa eleven att förstå grundprinciperna för notationssätten inom musiken i samband med musicerande	Genom musicerande, rörelse, lek och lyssnande handleds eleven att förstå grundprinciperna för notationssätten.	K4	Eleven känner till en del av grundprinciperna för notationssätten inom musiken.

Mål för undervisning Välbefinnande och säkerhet i musik	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M7 handleda eleven i att agera ansvarsfullt i samband med musicerande	Läraren handleder eleven att hantera utrustningen i musiksalen på ändamålsenligt och ansvarsfullt sätt.	K7	Eleven agerar ansvarsfullt i musikutrymmen.
Mål för undervisning Förmåga att lära sig musik	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
M8 ge eleven erfarenhet av att ställa upp mål och förstå betydelsen av gemensam övning för att lära sig musik	Eleven handleds att ställa upp mål och förverkliga dessa.	K1	Eleven visar uthållighet i musikprocessen

Mål för undervisning Delaktighet	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper
M1 uppmuntra eleven att delta i gemensamt musicerande och att medverka till att skapa en positiv sammanhållning i sin grupp	Eleven sjunger, spelar, lyssnar, rör sig till, improviserar och komponerar musik tillsammans med andra.	K2, K3, K4, K6, K7	Förmåga att musicera tillsammans	Eleven tar, vid gemensamt musicerande, hänsyn till de andra i gruppen.
Mål för undervisning Musikaliska kunskaper och färdigheter, kreativt skapande	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper
M2 handleda eleven till en naturlig röst användning och sång samt att utveckla sina färdigheter att spela i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och/eller ackordinstrument.	Eleven handleds i sångteknik och röst användning. Eleven övar lätt stämsång. Eleven övar grundläggande teknik i att musicera med hjälp av kropps-, rytm-, melodi- och ackordinstrument.	K2, K3, K6	Förmåga att sjunga och spela i grupp	Eleven sjunger och spelar tillsammans med andra och försöker anpassa sig till den musikaliska helheten.
M3 uppmuntra eleven att kroppsligt uttrycka musik, bilder, berättelser och känslor genom rörelse	Eleven rör sig till musik. Eleven tolkar berättelser, bilder och känslor genom rörelse.	K1, K2, K3, K4, K6	Förmåga att röra sig till musik	Eleven rör sig till musik och använder sin kropp för att uttrycka sig musikaliskt.
M4 erbjuda eleven möjligheter att uppleva och lyssna till ljudmiljöer och musik och hjälpa eleven att analysera och berätta om vad hen hört	Eleven ges möjlighet att lyssna på och få upplevelser av musik från olika genrer; bl.a. barnmusik, musik från olika kulturer, konstmusik, populärmusik och folkmusik. I repertoaren ska ingå produktioner och kompositioner som eleverna själva skapat.	K1, K2, K4, K6	Förmåga att lyssna till musik	Eleven lyssnar koncentrerat till musik och framför sina synpunkter på det hen hört.
M5 uppmuntra eleven att improvisera samt planera och skapa mindre kompositioner eller tvärkonstnärliga helheter på olika sätt, även med hjälp av digitala verktyg.	Eleven ges möjlighet att använda digitala verktyg i den musikaliska verksamheten. Eleven skapar mindre kompositioner genom improvisation och planering.	K1, K2, K4, K5, K6	Förmåga att kreativt uttrycka musikaliskt tänkande på olika sätt	Eleven hittar på egna lösningar genom att använda sig av ljud, musik, bilder eller andra uttrycksätt och kan vid behov under handledning utnyttja de möjligheter musikteknologin erbjuder.

Bildkonst åk 1 (sida 1/2)

Mål för undervisning Att iaktta och tänka visuellt	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M1 sporra eleven att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur med olika sinnen och genom att skapa bilder	Iaktta former och färger samt naturen och byggnader i närmiljön Egna bilder såsom serier, illustrationer, reklam och video	K1, K3, K4, K5	Används inte som grund för bedömningen. Eleverna handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina upplevelser.
M2 uppmuntra eleven att diskutera om sina iakttagelser och tankar	Prata kring de iakttagelser man gör i närmiljön Utveckla fantasin	K2, K4, K5, K6	Eleven visar intresse för att tala om sina iakttagelser
M3 uppmuntra eleven att ge uttryck för sina iakttagelser och tankar genom olika sätt att skapa bilder	Med olika uttrycksätt bearbeta sina iakttagelser på ett personligt och kreativt sätt	K2, K3, K4, K5	Eleven visar intresse för att skapa bilder utgående från sina iakttagelser

Mål för undervisning Att skapa bilder	Centralt Innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kuskaper
M4 uppmuntra eleven att pröva olika material och tekniker samt träna olika visuella uttryckssätt	Teckna, måla, arbeta med lera, tredimensionellt skapande, trycktekniker arbeta med digitala bilder, collage, förgrund och bakgrund	K2, K3, K5, K6	Eleven visar intresse för att prova på olika material och tekniker
M5 uppmuntra eleven till långsiktigt bildskapande arbete, både självständigt och tillsammans med andra	Planera arbetet och se skapandet som en process	K1, K2, K3, K5	Eleven färdigställer några arbeten
M6 uppmuntra eleven att iaktta hur man kan påverka visuellt genom att studera sina egna och andras bilder	Illustration, tecknade serier, reklam, foto, film, animation Med sitt skapande vara synlig i skolmiljön och även påverka visuellt i det egna klassrummet.	K1, K2, K4, K7	Används inte som grund för bedömningen. Eleverna handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina upplevelser.

Mål för undervisning Att tolka visuell kultur	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kuskaper
M7 handleda eleven att använda begrepp inom bildkonsten och att undersöka olika typer av bilder	Bekanta sig med olika begrepp inom bildkonsten Bekanta sig med bildanalys t.ex. konstbild eller underhållande bild	K1, K4, K5, K6	Eleven visar intresse för olika begrepp och för att analysera en bild
M8 uppmuntra eleven att känna igen olika konstföremål och annan visuell kultur i näromgivningen	Bekanta sig med konst och visuell kultur i närmiljön samt begreppet media t.ex. gatureklam, trafikmärken, vardagliga föremål, digitala bilder	K2, K3, K6, K7	Eleven visar intresse för konsten i den egna närmiljön
M9 uppmuntra eleven att göra bilder utgående från att granska sin egen omgivning, olika tider och olika kulturer	Bekanta sig med lokala museer och med några kända inhemska konstnärer Närmiljöns arkitektur	K1, K2, K5, K6	Eleven visar intresse för att i sitt eget bildskapande inspireras av olika tider och kulturer

Mål för undervisning Att uppfatta estetiska, ekologiska och etiska värden	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kuskaper
M10 handleda eleven att känna igen olika värden i konsten, i sin omgivning och i den övriga visuella kulturen	Bekanta sig med estetiska, ekologiska och etiska värden i egna bilder, omgivningens bilder och i konstverk från olika kulturer och tider. En trivsamt, välplanerad och hållbar miljö	K2, K3, K6, K7	Eleven visar intresse för att delta i diskussionen om visuella värden och värdesätta egna och andras arbeten
M11 stödja eleven att beakta det kulturella mångfaldet och hållbar utveckling i sitt bildskapande	Grunder i materialvård och återvinning Naturmaterial och restmaterial Bekanta sig med mångkulturalism	K1, K2, K4, K7	Eleven känner till hur man rengör redskap och använder material på ett hållbart sätt Eleven visar intresse för mångkulturalism

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper
Att iaktta och tänka visuellt			
M1 sporra eleven att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur med olika sinnen och genom att skapa bilder	Iaktta former och färger samt naturen och byggnader i närmiljön Egna bilder såsom serier, illustrationer, reklam och video	K1, K3, K4, K5	Används inte som grund för bedömningen. Eleverna handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina upplevelser.
M2 uppmuntra eleven att diskutera om sina iakttagelser och tankar	Prata kring de iakttagelser man gör i närmiljön Använda olika begrepp Utveckla fantasin	K2, K4, K5, K6	Eleven kan delge sina tankar om visuella iakttagelser
M3 uppmuntra eleven att ge uttryck för sina iakttagelser och tankar genom olika sätt att skapa bilder	Med olika uttryckssätt bearbeta sina iakttagelser på ett personligt och kreativt sätt	K2, K3, K4, K5	Eleven kan skapa bilder utgående från visuella iakttagelser

Mål för undervisning Att skapa bilder	Centralt Innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kuskaper
M4 uppmuntra eleven att pröva olika material och tekniker samt träna olika visuella uttryckssätt	Teckna, måla, arbeta med lera, tredimensionellt skapande, trycktekniker arbeta med digitala bilder, collage förgrund och bakgrund	K2, K3, K5, K6	Eleven provar på olika material och olika tekniker
M5 uppmuntra eleven till långsiktigt bildskapande arbete, både självständigt och tillsammans med andra	Planera arbetet och se skapandet som en process	K1, K2, K3, K5	Eleven färdigställer de flesta av sina arbeten
M6 uppmuntra eleven att iaktta hur man kan påverka visuellt genom att studera sina egna och andras bilder	Illustration, tecknade serier, reklam, foto, film, animation Med sitt skapande vara synlig i skolmiljön och även påverka visuellt i det egna klassrummet.	K1, K2, K4, K7	Används inte som grund för bedömningen. Eleverna handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina upplevelser.

Mål för undervisning Att tolka visuell kultur	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kuskaper
M7 handleda eleven att använda begrepp inom bildkonsten och att undersöka olika typer av bilder	Bekanta sig med olika begrepp inom bildkonsten Bekanta sig med bildanalys t.ex. konstbild, underhållande bild, manipulerad bild	K1, K4, K5, K6	Eleven känner till olika begrepp och kan i viss mån analysera bilder
M8 uppmuntra eleven att känna igen olika konstföremål och annan visuell kultur i näromgivningen	Bekanta sig med konst och visuell kultur i närmiljön samt begreppet media t.ex. gatukonst, trafikmärken, vardagliga föremål, digitala bilder	K2, K3, K6, K7	Eleven visar intresse för konsten i den egna närmiljön
M9 uppmuntra eleven att göra bilder utgående från att granska sin egen omgivning, olika tider och olika kulturer	Bekanta sig med lokala museer, bekanta sig med några kända inhemska och utländska konstnärer Närmiljöns arkitektur	K1, K2, K5, K6	Eleven känner till någon inhemsk konstnär och något finländskt konstverk Eleven kan skapa bilder utgående från visuella iakttagelser

Mål för undervisning Att uppfatta estetiska, ekologiska och etiska värden	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kuskaper
M10 handleda eleven att känna igen olika värden i konsten, i sin omgivning och i den övriga visuella kulturen	Diskutera estetiska, ekologiska och etiska värden i egna bilder, omgivningens bilder och i konstverk från olika kulturer och tider. En trivsamt, välplanerad och hållbar miljö	K2, K3, K6, K7	Eleven deltar i diskussionen om visuella värden och värdesätter egna och andras arbeten
M11 stödja eleven att beakta det kulturella mångfaldet och hållbar utveckling i sitt bildskapande	Materialvård och återvinning Naturmaterial och restmater Mångkulturalism	K1, K2, K4, K7	Eleven känner till hur man rengör redskap och använder material på ett hållbart sätt Eleven visar intresse för mångkulturalism

13.4.10 Slöjd

Slöjd åk 1

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M1 väcka elevens intresse och inspiration för att arbeta med händerna samt elevens nyfikenhet för kreativt och experimentellt slöjdarbete	-Eleven lär och övar sig att hämta inspiration från sin egen omgivning, sina fantasier eller fiktion. -Eleven lär och övar sig att visualisera, formge och skapa en slöjdprodukt i textila och tekniska tekniker genom att experimentera med olika material. -Eleven förklarar ett beslutat processer och produkter	K1, K2, K4	Deltar aktivt i undervisningen
M2 handleda eleven att genomföra en hel slöjd process, presentera sina idéer visuellt och berätta om slöjdarbetet och den färdiga produkten	-Eleven genomgår en slöjdprocess med handledning av lärare. - Eleven övar sig i att visuellt beskriva och berätta om processen och produkten.	K1, K4, K5	Tillverka en enkel produkt med handledning
M4 introducera olika material för eleven och handleda eleven att bearbeta materialen samt arbeta på ett ansvarsfullt och säkert sätt	- Eleven bekantar sig med olika mjuka och hårda material och prövar att bearbeta dessa. -Eleven lär sig säkra och trygga arbetsrutiner.	K4, K6, K7	Deltagande i undervisningen på ett ansvarsfullt och säkert sätt
M5 stödja eleven att utveckla sin självkänsla genom att ge eleven möjlighet att känna att hen lyckas, förstår och hittar lösningar i slöjden	- Läraren anpassar uppgiften så att eleven får en lämplig utmaning. - Eleven uppmuntras till att våga och att hitta möjligheter i olika material.	K1, K3	Används inte som bedömningsgrund

Slöjd åk 2

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M1 väcka elevens intresse och inspiration för att arbeta med händerna samt elevens nyfikenhet för kreativt och experimentellt slöjdarbete	<ul style="list-style-type: none"> -Eleven lär och övar sig att hämta inspiration från sin egen omgivning, sina fantasier eller fiktionen. -Eleven lär och övar sig att visualisera, formge och skapa en slöjdprodukt i textila och tekniska tekniker genom att experimentera med olika material. -Eleven övar sig i att beskriva processen och produkten. 	K1, K2, K4	Deltatar aktivt i undervisningen
M2 handleda eleven att genomföra en hel slöjdprocess, presentera sina idéer visuellt och berätta om slöjdarbetet och den färdiga produkten	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven genomgår en slöjdprocess med hjälp av handledning av lärare. -Eleven övar sig i att visuellt beskriva och berätta om processen och produkten. 	K1, K4, K5	Tillverka en färdig produkt med handledning
M3 handleda eleven att planera och framställa slöjdprodukter eller -alster genom att lita på sina egna estetiska och tekniska lösningar	<ul style="list-style-type: none"> - Läraren avgränsar och formulerar ramarna för den skapande processen. - Eleven väljer ändamålsenliga tekniska lösningar och lär sig värdesätta sitt eget arbete. - Eleven bekantar sig med digitala verktyg. 	K1, K7	Eleven kan planera sitt arbete
M4 introducera olika material för eleven och handleda eleven att bearbeta materialen samt arbeta på ett ansvarsfullt och säkert sätt	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven bekantar sig med olika mjuka och hårda material och prövar att bearbeta dessa med olika slöjdredskap och apparater på ett ändamålsenligt sätt -Eleven lär sig säkra och trygga arbetsrutiner 	K4, K6, K7	Arbeta med olika material Lära sig att arbeta på ett tryggt sätt
M5 stödja eleven att utveckla sin självkänsla genom att ge eleven möjlighet att känna att hen lyckas, förstår och hittar på lösningar i slöjden	<ul style="list-style-type: none"> - Läraren anpassar uppgiften så att eleven får en lämplig utmaning. - Eleven uppmuntras till att våga och att hitta möjligheter i olika material. - Självbedömning och kamratbedömning introduceras i slöjdprocessen. 	K1, K3	Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självbedömningen.

13.4.11 Gymnastik

Gymnastik åk 1 (sida 1/2)

Mål för undervisning Fysisk funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M1 uppmuntra eleven att röra på sig och att självständigt och tillsammans med andra pröva nya, olika gymnastikuppgifter samt våga uttrycka sig själv genom gymnastiken	Varierande aktiviteter (lekar, bollspel, gymnastik och övningar med och utan redskap samt att röra sig till musik, takt och rytm)	K1, K3	Eleven deltar aktivt i olika aktiviteter
M2 hjälpa eleven att utveckla sina sensomotoriska färdigheter, d.v.s. att iaktta sig själv och sin omgivning med hjälp av olika sinnen och att välja lämpliga lösningar i olika gymnastiksituationer	Elever tränar sina sensomotoriska färdigheter genom att skriva/forma olika mönster med hjälp av den egna kroppen, röra på sig på olika sätt med växlande snabbhet och lekar som går ut på att röra sig sicksack och väja.	K1, K3, K4	Eleven kan röra sig på olika sätt
M3 stärka de grundläggande motoriska färdigheterna (balans- och rörelseförmåga, förmåga att hantera redskap), så att eleven lär sig att anpassa dem i olika lärmiljöer, i olika situationer och under olika årtider	Eleven tränar sin balans- och rörelseförmåga genom att balansera t.ex. på gatstenar, en gymnastikbänk, linjer i gymnastiksalen, i omväxlande skogsterräng och skrinning och skidning. Samt genom hinderbanor, gymnastisera, löp- och tafattlekar.	K3	Eleven kan anpassa motoriska färdigheterna efter olika situationer
M4 lära eleven att röra sig tryggt i olika miljöer, med olika redskap och på olika ställningar lika årtider	Eleven tränar sin förmåga att hantera redskap genom att rulla, skuffa, studsa, kasta, fånga, sparka och slå med handen eller en racket på olika banor, i lekar och spel.		
M5 vänja eleven vid att röra sig i vatten och träna grundläggande simkunnighet		K3	Eleven deltar i simundervisningen
M6 vägleda eleven att bete sig säkert och sakligt under gymnastiklektionerna	Tydliga regler och förhållningssätt under undervisningen, så att undervisningen sker i en trygg miljö.	K3, K6, K7	Eleven kan ta hänsyn till eventuella farosituationer under gymnastiklektionerna
Mål för undervisning Social funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M7 vägleda eleven att reglera sina handlingar och känslouttryck i sociala situationer i gymnastiken	Spel och lekar där eleven lär sig att vinna och förlora både individuellt och i grupp och bekanta sig med principen om rent spel	K2, K3, K6, K7	Eleven är en god förlorare och en hänsynsfull vinnare
M8 stödja samarbetsfärdigheterna, t.ex. att följa gemensamt överenskomna regler genom att vägleda eleven att ta ansvar för att gemensamma spel och lekar lyckas	Spel och lekar där eleven har en specifik roll i spelet/leken.	K2, K6, K7	Eleven kan följa gemensamma regler i spel och lek

Mål för undervisning Psykisk funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M9 stödja eleven att stärka sin positiva självbild och sin förmåga att arbeta självständigt och att uttrycka sig på olika sätt	Övningar där eleven jobbar mera självständigt, får handledning i att välja egen nivå, delvis innehåll och utförande och utvärdera sitt eget arbete.	K1, K2, K3	Används inte som grund för bedömningen. Eleven handleds att reflektera över sina upplevelser som en del av självbedömningen.
M10 se till att eleven får positiva upplevelser av gymnastik och uppmuntra eleven att testa gränserna för sin förmåga	Positiv feedback och uppmuntran till framsteg	K1, K2	Används inte som grund för bedömningen. Eleven handleds att reflektera över sina upplevelser som en del av självbedömningen.

Gymnastik åk 2 (sida 1/2)

Mål för undervisning Fysisk funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M1 uppmuntra eleven att röra på sig och att självständigt och tillsammans med andra pröva nya, olika gymnastikuppgifter samt våga uttrycka sig själv genom gymnastiken	Varierande aktiviteter (lekar, bollspel, gymnastik och övningar med och utan redskap samt att röra sig till musik, takt och rytm)	K1, K3	Eleven deltar aktivt i olika aktiviteter samt gör framsteg inom olika områden
M2 hjälpa eleven att utveckla sina sensomotoriska färdigheter, d.v.s. att iaktta sig själv och sin omgivning med hjälp av olika sinnen och att välja lämpliga lösningar i olika gymnastiksituationer	Elever tränar sina sensomotoriska färdigheter genom att skriva/forma olika mönster med hjälp av den egna kroppen, röra på sig på olika sätt med växlande snabbhet och lekar som går ut på att röra sig sicksack och väja.	K1, K3, K4	Eleven kan röra sig på ett varierande sätt
M3 stärka de grundläggande motoriska färdigheterna (balans- och rörelseförmåga, förmåga att hantera redskap), så att eleven lär sig att anpassa dem i olika lärmiljöer, i olika situationer och under olika årstider M4 lära eleven att röra sig tryggt i olika miljöer, med olika redskap och på olika ställningar	Eleven tränar sin balans- och rörelseförmåga genom att balansera t.ex. på gatstenar, en gymnastikbänk, linjer i gymnastiksalen, i omväxlande skogsterräng och skridning och skidning. Samt genom hinderbanor, gymnastisera, löp- och tafattlekar. Eleven tränar sin förmåga att hantera redskap genom att rulla, skuffa, studsa, kasta, fånga, sparka och slå med handen eller en racket på olika banor, i lekar och spel.	K3	Eleven kan anpassa motoriska färdigheter efter olika situationer
M5 vänja eleven vid att röra sig i vatten och träna grundläggande simkunnighet		K3	Eleven deltar i simundervisningen
M6 vägleda eleven att bete sig säkert och sakligt under gymnastiklektionerna	Tydliga regler och förhållningssätt under undervisningen, så att undervisningen sker i en trygg miljö.	K3, K6, K7	Eleven tar hänsyn till farosituationer under gymnastiken

Mål för undervisning Social funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M7 vägleda eleven att reglera sina handlingar och känslouttryck i sociala situationer i gymnastiken	Spel och lekar där eleven lär sig att vinna och förlora både individuellt och i grupp och bekanta sig med principen om rent spel	K2, K3, K6, K7	Eleven är en god förlorare och en hänsynsfull vinnare
M8 stödja samarbetsfärdigheterna, t.ex. att följa gemensamt överenskomna regler genom att vägleda eleven att ta ansvar för att gemensamma spel och lekar lyckas	Spel och lekar där eleven har en specifik roll i spelet/leken samt som erbjuder erfarenheter att hjälpa andra	K2, K6, K7	Eleven kan samarbeta och följa gemensamma regler i spel och lekar

Mål för undervisning Psykisk funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M9 stödja eleven att stärka sin positiva självbild och sin förmåga att arbeta självständigt och att uttrycka sig på olika sätt	Övningar där eleven jobbar mera självständigt, får handledning i att välja egen nivå, delvis innehåll och utförande och utvärdera sitt eget arbete.	K1, K2, K3	Används inte som grund för bedömningen. Eleven handleds att reflektera över sina upplevelser som en del av självbedömningen.
M10 se till att eleven får positiva upplevelser av gymnastik och uppmuntra eleven att testa gränserna för sin förmåga	Positiv feedback och uppmuntran till framsteg	K1, K2	Används inte som grund för bedömningen. Eleven handleds att reflektera över sina upplevelser som en del av självbedömningen.

14. Årskurs 3–6

14.4.1 Modersmål och litteratur

Modersmål och litteratur åk 3 (sida 1/4)

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Föremål för be-	Kunskapskrav
M1 stödja eleven i att stärka sin förmåga att uttrycka sig och fungera i olika kommunikationssituationer	- Eleven delar med sig av sina tankar, erfarenheter och åsikter. - Eleven övar sig i olika kommunikationssituationer (samtal, föredrag, diskussion). - Eleven tränar sig i att visa respekt och att uttrycka och motivera sina åsikter i olika situationer.	K1, K2, K7	Förmåga att kommunicera i några olika kommunikationsmiljöer	För goda kunskaper: Eleven kan beskriva ett händelseförlopp sam-
M2 handleda eleven i att utveckla sin kommunikationsförmåga genom att delta i olika kommunikationssituationer	- Eleven tränar sig i att visa respekt och att uttrycka och motivera sina åsikter i olika situationer. - Eleven tränar sig i att aktivt lyssna på andra.	K1, K2, K3, K7	Förmåga att beakta andra i en kommunikationssituation	För godkänt: Eleven kan dela med sig av sina tankar, erfaren-
M3 stödja eleven i att uttrycka sig verbalt och nonverbalt genom drama	- Eleven får möjlighet att öva sig på rollspel och drama i olika kommunikationssituationer. - Eleven övar sig på att ge respons.	K1, K2, K4, K7	Förmåga att använda olika uttrycksmedel	För goda kunskaper: Eleven deltar i drama.
M4 handleda eleven att utveckla sina kommunikativa färdigheter och att få förståelse för att människor kommunicerar på olika sätt, även multimedialt		K1, K2, K3, K4	Elevens utveckling i sina kommunikationsfärdigheter	För goda kunskaper: För godkänt: Eleven kan med stöd ge respons.
Mål för undervisning Att tolka texter	Centralt innehåll	Kompe-	Föremål för be-	Kunskapskrav
M5 stödja eleven i att vidareutveckla sin grundläggande läsfärdighet till flytande läsning, utveckla strategier för läsförståelse	- Eleven bekantar sig med olika lässtrategier som är lämpliga. - Eleven övar sig i att läsa flytande olika slags texter som t.ex. skönlitteratur, poesi, fakta och medietext	K1, K4, K5	Förmåga att läsa flytande	För goda kunskaper: För godkänt: Eleven läser olika slags texter.

Modersmål och litteratur åk 3 (sida 2/4)

<p>M6 stödja eleven i att utveckla elevens färdighet att analysera, tolka och utvärdera texter av flera olika slag bredda elevens ord- och begreppsförråd samt stödja tän-</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven övar sig i sin textanalytiska förmåga, tillsammans laborerar och jämför man texter, t.ex. läsecirkel. - Eleven övar sig i att reflektera, förklara, jämföra ord, synonymer, ordspråk och talesätt samt olika begrepp. - Eleven övar sig i att se typiska drag i berättande och beskrivande texter. - Eleven tolkar och laborerar med texter genom att använda sin språkliga kunskap som t.ex. språkliga strukturer och att klassificera ord enligt form och 	<p>K1, K2, K4, K5</p>	<p>Läsförståelse</p>	<p>För goda kunskaper: Eleven kan tolka en text. Eleven kan känna igen typiska drag i berättande</p> <hr/> <p>För godkänt: Eleven kan känna igen typiska drag i berättande och beskrivande texter.</p>
<p>M7 handleda eleven i att söka information och använda några olika slag av informationskällor</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven söker information från olika källor. - Eleven använder det lokala biblioteket samt skolans bibliotek. - Eleven känner till elementära informationssökningsmetoder. - Eleven bekantar sig med källkritik samt upphovs- 	<p>K1, K4, K5</p>	<p>Färdighet i informationssökning</p>	<p>För goda kunskaper: Eleven kan plocka ut det väsentliga ur en faktatext. Eleven känner till olika informationssöknings</p> <hr/> <p>För godkänt: Eleven kan med stöd plocka ut det väsentliga ur</p>
<p>M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barnlitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven läser böcker enligt egen nivå och eget val. - Eleven lyssnar till barnlitteratur. - Eleven bekantar sig med olika textgenrer. - Eleven bekantar sig med begreppen; berättare och miljön, när de tolkar litteratur. - Eleven övar sig i att göra bokpresentationer. 	<p>K1, K4, K5</p>	<p>Kunskap om litteratur och texter för barn och förmåga att dela med sig av sina läsupplevelser</p>	<p>För goda kunskaper: Eleven kan dela med sig av sina läsupplevelser muntligt, skriftligt och digitalt/multimodalt.</p> <hr/> <p>För godkänt: Eleven kan dela med sig av sina läsupplevelser antingen muntligt, skriftligt eller digitalt/multimodalt.</p>

Modersmål och litteratur åk 3 (sida 3/4)

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M9 uppmuntra eleven att uttrycka upplevelser, tankar och åsikter och stärka elevens positiva bild av sig själv som textproducent	- Eleven producerar både fiktiva texter och faktatexter multimodalt, utgående från egna upplevelser, tankar och iakttagelser och från andras texter.	K1, K2, K4, K7	Förmåga att uttrycka tankar och erfarenheter	För goda kunskaper: Eleven kan uttrycka tankar och erfarenheter För godkänt: Eleven kan med stöd uttrycka tankar och
M10 uppmuntra och handleda eleven i att återge och redogöra för sina tankar och att öva sig att producera berättande, beskrivande och enkla instruerande texter, även i multimediala lärmiljöer	- Eleven undersöker språkliga drag och textuppbyggnad i olika texter och lär sig att använda rubriker och styckeindelning i berättande och beskrivande texter. - Eleven övar sig att skriva enkla instruerande texter.	K1, K4, K5, K7	Förmåga att verbalisera sina tankar och känna till olika textgenerer	För goda kunskaper: Eleven känner till olika typer av texter. För godkänt: Eleven känner till några olika typer av texter. Eleven kan använda rubrik i berättande tex-
M11 stödja eleven att vidareutveckla sin förmåga att skriva flytande för hand och digitalt och stärka färdigheterna i rättstavning och de grundläggande strukturerna i skriftspråket	- Eleven skriver textade bokstäver för hand och övar sig att skriva digitalt. - Eleven medvetandegörs om språkets uppbyggnad genom laborationer. - Eleven undersöker språkstrukturer och meningsbyggnad: stavningsregler (lång och kort vokal, ng-ljudet, j-ljudet och tj-ljudet) och skiljetecken. - Eleven övar rättskrivning. Eleven lär sig skillnaden mellan uttrycksätt i tal och	K1, K4, K5	Skrivfärdighet och grundläggande strukturerna för skriftspråket	För goda kunskaper: Eleven känner till skillnaden mellan tal- och skriftspråk. Eleven kan använda grundläggande rättskrivningsregler. För godkänt: Eleven märker skillnaden mellan tal- och skriftspråk. Eleven kan stava högfrekventa ord
M12 handleda eleven i att känna till textproduktionsprocesser och förmåga att utvärdera sina egna texter och känna till etiska regler, sekretess och normer för upphovsrätt på internet	- Eleven övar sig att planera och stegvis producera texter. - Eleven anger sina källor samt bekantar sig med sekretess och normerna för upphovsrätt på internet.	K2, K4, K5	Förmåga att producera texter och kommunicera på ett etiskt lämpligt sätt	För goda kunskaper: Eleven känner till nätetiketten. För godkänt:

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M13 stödja eleven i att utveckla språklig medvetenhet, väcka elevens intresse för att undersöka språket och dess olika varianter	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven bekantar sig och laborerar med språket, t.ex. synonymer och motsatsord. - Eleven bekantar sig med ord som har olika betydelser. - Eleven bekantar sig med talesätt. 	K1, K2, K4	Språklig medvetenhet	<p>För goda kunskaper:</p> <p>För godkänt:</p> <p>Eleven förstår att språket är varierande och känner till t.ex. synonymer och motsatsord.</p>
M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven diskuterar och reflekterar över teman och frågor som litteraturläsningen väcker. - Eleven uppmuntras till att aktivt använda bibliotekstjänster, hitta intressant läsning och att läsa på fritiden. 	K2, K4, K5	Litteraturkunskap	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan diskutera och reflektera över teman och frågor som litteraturläsningen</p> <p>För godkänt:</p> <p>Eleven kan diskutera teman och frågor som</p>
M15 stärka elevens språkliga och kulturella identitet(er) och erbjuda eleven möjlighet att bekanta sig med ett mångsidigt medie- och kulturutbud	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven läser finländsk och svensk barnlitteratur inom några olika genrer. - Det lokala kultur- och medieutbudet, till exempel bibliotek, film, teater och museer utnyttjas i undervisningen. 	K2, K4, K7	Kunskap om olika typer av kultur	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven känner till finländska och svenska barnboksförfattare. Eleven kan reflektera över sin egna språkliga och kulturella identitet.</p> <p>För godkänt:</p> <p>Eleven känner till någon finländsk och svensk barnboksförfattare.</p>

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M1 handleda eleven i förmågan att uttrycka sin åsikt och delta konstruktivt i olika kommunikationssituationer	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven övar sig i att vara kommunikator i olika kommunikationsmiljöer. - Eleven lär sig dela med sig av egna erfarenheter och åsikter. 	K1, K2, K7	Förmåga att kommunicera i olika kommunikationsmiljöer	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan dela med sig av egna erfarenheter</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan med stöd dela med sig av egna</p>
M2 stödja eleven att i sin kommunikation ta hänsyn till mottagaren	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven tränar sig i att ge respons. - Eleven tränar sig i att aktivt lyssna på andra. - Eleven övar sig i att observera sitt eget sätt att kommunicera. 	K1, K2, K3, K7	Förmåga att beakta andra i en kommunikationssituation	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan uttrycka sina åsikter. Eleven kan lyssna på andra och visa respekt.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan lyssna på andra och visa respekt.</p>
M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven tränar sig i att använda retoriska verktyg. - Eleven använder drama och rollekar som verktyg vid behandlandet av litteratur. 	K1, K2, K4, K7	Förmåga att använda mångsidiga uttrycksmedel	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan uttrycka sig med hjälp av drama. Eleven kan dela sina idéer och tankar i grupp och kan hålla en kort förberedd presentation.</p>
M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikator och få förståelse för att människor kommunicerar på olika sätt i olika situationer, även multimedialt	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven får möjlighet att delta i och planera kulturproduktioner i skolan, även multimedialt. 	K1, K2, K3, K4	Elevens utveckling i sina kommunikationsfärdigheter	<p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan dela sina idéer och tankar i grupp och kan hålla en kort förberedd presentation.</p>

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
Att tolka texter				
M5 stödja eleven i att vidareutveckla sin grundläggande läsfärdighet till ett flytande läsande, utveckla strategier för läsförståelse samt stödja eleven i att utvärdera sitt eget läsande	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven bekantar sig med lässtrategier som är lämpliga för olika situationer. - Eleven övar sig att läsa flytande olika slag av texter, såsom skönlitteratur, faktatexter och medietexter som kombinerar ord och bild. - Eleven observerar och utvärderar sin egen läsfärdighet. 	K1, K4, K5	Förmåga att använda grundläggande strategier för läsförståelse	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven läser flytande olika slag av texter, såsom skönlitteratur, faktatexter och medietexter som kombinerar ord och bild.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven läser olika slag av texter, såsom skönlitteratur</p>
M6 stödja eleven i att utveckla elevens färdighet att tolka och utvärdera texter av flera olika slag, bredda elevens ord- och begreppsförråd samt stödja tänkandet	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven bearbetar och jämför olika slags texter. - Eleven drar egna slutsatser utgående från läst text. - Eleven övar sig att förklara, jämföra och reflektera över ord, synonymer och olika begrepp. - Eleven bekantar sig med ordspråk och talesätt. - Eleven övar sig att identifiera de typiska språkliga och textuella dragen i berättande och beskrivande texter, t.ex. läsecirkel. 	K1, K2, K4, K5	Läsförståelse och förmåga att reflektera över texter	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan tolka en text.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan identifiera typiska drag i beskrivande och berättande texter.</p>
M7 handleda eleven i att söka information, använda många olika slag av informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven söker information i olika källor och skaffar sig kunskaper genom att läsa. - Eleven använder skolbiblioteket och andra bibliotekstjänster samt känner till elementära informationssökningsmetoder. - Eleven bekantar sig med källkritik. 	K1, K4, K5	Färdighet i informations-sökning	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan plocka ut viktiga fakta ur en faktatext. Eleven känner till olika informationssökningsmetoder.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan med stöd plocka ut viktiga fakta ur en faktatext.</p>
M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barnlitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsoplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven läser och lyssnar till barnlitteratur enligt egen nivå och eget val. - Eleven bekantar sig med olika textgenrer. - Eleven övar sig att använda nya begrepp; berättare och miljö när den tolkar skönlitteratur och gör bokpresentation. 	K1, K4, K5	Kunskap om litteratur och texter för barn och förmåga att dela med sig av sina läsoplevelser	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan dela med sig av sina läsoplevelser muntligt, skriftligt och digitalt/multimodalt.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan dela med sig av sina läsoplevelser antingen muntligt, skriftligt eller digitalt/multimodalt</p>

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M9 uppmuntra eleven att uttrycka upplevelser, tankar och åsikter och stärka elevens positiva bild av sig själv som textproducent	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven producerar både fiktiva texter och faktatexter multimodalt, utgående från egna upplevelser, tankar och iakttagelser och från andras texter. - Eleven reflekterar över sitt skrivande. 	K1, K2, K4, K7	Förmåga att uttrycka tankar och erfarenheter	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan uttrycka tankar och erfarenheter skriftligt.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan uttrycka tankar och erfarenheter skriftligt.</p>
M10 uppmuntra och handleda eleven i att återge och redogöra för sina tankar och att öva sig att producera berättande, beskrivande och enkla instruerande texter, även i multimediala lärmiljöer	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven undersöker språkliga drag och textuppbyggnad i olika texter och lär sig att använda rubriker, textstrukturer och styckeindelning i berättande och beskrivande texter. - Eleven övar sig att skriva enkla instruerande texter. 	K1, K4, K5, K7	Förmåga att verbalisera sina tankar och använda olika textgenerer	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven känner till olika typer av texter.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven känner till olika typer av texter.</p>
M11 stödja eleven att vidareutveckla sin förmåga att skriva flytande för hand och digitalt och stärka färdigheterna i rättstavning och de grundläggande strukturerna i skriftspråket	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven skriver textade bokstäver för hand och övar sig att skriva digitalt. - Eleven medvetandegörs om språkets uppbyggnad genom laborationer. - Eleven undersöker tillsammans språkstrukturer och meningsbyggnad: stavningsregler (ljudstridiga ord, t.ex. o-å, e-ä, sj-ljud), skiljetecken och böjningsformer (tempus och komparation). - Eleven bekantar sig med huvudsatser och bisatser. - Eleven övar rättskrivning. 	K1, K4, K5	Skrivfärdighet och grundläggande strukturerna för skriftspråket	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven känner till skillnaden mellan skriftspråkliga och talspråkliga uttryckssätt. Eleven kan använda grundläggande rättskrivningsregler. Eleven kan skriva med läslig handstil.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven märker skillnaden mellan skriftspråkliga och talspråkliga uttryckssätt. Eleven kan använda någon grundläggande rättskrivningsregel. Eleven kan producera texter digitalt.</p>

M12 handleda eleven i att känna till textproduktionsprocesser och förstå att utvärdera sina egna texter och känna till etiska regler, sekretess	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven övar sig att stegvis producera texter. - Eleven anger sina källor samt bekantar sig med sekretess och normerna för upphovsrätt på internet. 	K2, K4, K5	Förmåga att producera texter och kommunicera på ett etiskt lämpligt sätt	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven känner till nätetiketten. Eleven är bekant med textproduktionsprocesser.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven känner till nätetiketten.</p>
Mål för undervisning Att förstå språk, litteratur och kultur	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M13 stödja eleven i att utveckla språklig medvetenhet, väcka elevens intresse för att undersöka språket och dess olika varianter	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven undersöker språkets variation med handledning. - Eleven funderar över olika betydelser i ord och texter. - Eleven bekantar sig med ordspråk och talesätt. 	K1, K2, K4	Språklig medvetenhet	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven är medveten om sin språkliga kompetens.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven är medveten om sin språkliga kompetens.</p>
M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsoplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven diskuterar teman och frågor som litteraturläsningen väcker. - Eleven uppmuntras till att aktivt använda bibliotekstjänster, hitta intressant läsning och att läsa på fritiden. 	K2, K4, K5	Litteraturkunskap	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan diskutera och reflekterat över teman och frågor som litteraturläsningen väcker.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan med stöd diskutera frågor som litteratur</p>
M15 stärka elevens språkliga och kulturella identitet(er), handleda eleven att lära känna och värdesätta olika kulturer och språk, väcka elevens intresse för de nordiska granspråken och erbjuda eleven möjlighet att bekanta sig med ett	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven läser inhemska och nordiska barnlitteratur inom några olika genrer. - Det lokala kultur- och medieutbudet, till exempel bibliotek, film, teater och museer utnyttjas i undervisningen. 	K2, K4, K7	Kunskap om kultur och förmåga att reflektera över språklig och kulturell identitet	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven känner till finländska och nordiska författare. Eleven kan reflektera över sin egen språkliga och</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven känner till någon finländsk och nordisk författare.</p>

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M1 handleda eleven i förmågan att uttrycka sin åsikt och delta konstruktivt i olika kommunikationssituationer	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven övar sig att ta emot och ge konstruktiv respons. - Eleven övar sig att delta som kommunikatör i olika kommunikationsmiljöer (debatt, samtal, argumentation, föredrag, diskussion, åhörare). 	K1, K2, K7	Förmåga att kommunicera i olika kommunikationsmiljöer	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan uttrycka sina åsikter och tankar i väl-</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan med stöd uttrycka sina åsikter och</p>
M2 stödja eleven att i sin kommunikation ta hänsyn till mottagarens behov och de egna språkvalens betydelse vid kommunikation i grupp	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven övar sig i att kommunicera med respekt för andra. 	K1, K2, K3, K7	Förmåga att beakta andra i en kommunikationssituation	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan beakta andra i en kommunikationssituation.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan med stöd beakta andra i en kommu-</p>
M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven övar sig i att aktivt lyssna på andra samt att uttrycka och motivera sina åsikter och tankar. - Eleven övar sig på att använda sina retoriska verktyg t.ex. att vara trovärdig. - Eleven bearbetar litteratur och aktuella teman via drama. 	K1, K2, K4, K7	Förmåga att använda mångsidiga retoriska uttrycksmedel	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan ge uttryck för sina idéer och tankar i grupp, kan hålla en kort förberedd presentation eller ett diskussionsinlägg och deltar i drama-verksamhet.</p>
M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och förmågan att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven övar sig i att använda drama som kommunikationsverktyg. 	K1, K2, K3, K4	Elevens utveckling i sina kommunikationsfärdigheter	<p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan hålla en kort förberedd presentation eller ett diskussionsinlägg i grupp.</p>

Mål för undervisning	Centralt Innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
Att tolka texter M5 stödja eleven i att vidareutveckla sin grundläggande läsfärdighet till ett flytande läsande, utveckla strategier för läsförståelse samt stödja eleven i att observera och utvärdera	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven övar sig att läsa flytande olika slag av texter, så att läsförståelsen bibehålls. - Eleven görs medveten om sin egen läsfärdighet och utvecklandet av den. 	K1, K4, K5	Förmåga att använda grundläggande strategier för läsförståelse	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven läser olika slag av texter flytande och använder sig av grundläggande lässtrategier.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven läser olika slag av texter och använder sig av grundläggande lässtrategier.</p>
M6 stödja eleven i att utveckla elevens färdighet att tolka och utvärdera texter av flera olika slag, bredda elevens ord- och begreppsförråd samt stödja tänkandet	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven lär sig att bearbeta och analysera olika slag av texter. - Eleven komprimerar textinnehåll och återger centralt innehåll med egna ord. - Eleven övar sig att förklara, jämföra och reflektera över ord, synonymer, metaforer, ordspråk och talesätt och olika begrepp. - Eleven bekantar sig med typiska språkliga och textuella dragen i berättande, beskrivande och instruerande texter, textläsecirkel. 	K1, K2, K4, K5	Läsförståelse och förmåga att tolka text	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan sammanfatta, bearbeta samt utvärdera texter av flera olika slag.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan sammanfatta centralt innehåll i olika texter.</p>
M7 handleda eleven i att söka information, använda många olika slag av informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven söker information i olika källor och skaffar sig kunskaper genom att läsa. - Eleven använder skolbiblioteket och andra bibliotekstjänster. - Eleven övar sig i att bedöma texters och källors tillförlitlighet. - Eleven gör källhänvisningar. 	K1, K4, K5	Färdighet i informations-sökning och källkritik	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven använder olika medier och textmiljöer samt lämpliga strategier vid informationssökning.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven använder några olika strategier vid informationssökning.</p>

Modersmål och litteratur åk 5 (sida 3/5)

<p>M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven utvärderar sin läsförståelse och vidgar sina kunskaper genom texter hen läser. - Eleven läser och lyssnar till barn- och ungdomslitteratur som hen själv är med och väljer. - Eleven benämner och bekantar sig med olika textgenrer. - Eleven övar sig att använda nya begrepp; berättare, motiv och tematik när den tolkar skönlitteratur och gör bokpresentationer. - 	<p>K1, K4, K5</p>	<p>Kunskap om litteratur och texter för barn och unga och förmåga att dela med sig av sina läsupplevelser</p>	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven känner till barn- och ungdomslitteratur, medietexter och andra texter. Eleven kan dela med sig av sina läserfarenheter även i multimediala miljöer</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven känner i någon mån till barn -och ungdomslitteratur. Eleven kan med stöd dela med</p>
<p>Mål för undervisning Att producera texter</p>	<p>Centralt innehåll</p>	<p>Kompe-</p>	<p>Föremål för bedömningen</p>	<p>Kunskapskrav</p>
<p>M9 uppmuntra eleven att uttrycka upplevelser, tankar och åsikter och stärka elevens positiva bild av sig själv som textproducent</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven producerar både fiktiva texter och faktatexter multimodalt, utgående från egna upplevelser, tankar och iakttagelser och från andras texter. - Eleven reflekterar över sitt skrivande och syftet med texten. 	<p>K1, K2, K4, K7</p>	<p>Förmåga att uttrycka tankar och erfarenheter</p>	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven uttrycker skriftligt sina erfarenheter och tankar</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan med stöd skriftligt uttrycka sina erfaren-</p>
<p>M10 uppmuntra och handleda eleven i att återge och redogöra för sina tankar och att öva sig att producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter, även i multimediala miljöer</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven undersöker språkliga drag och textuppbyggnad i olika texter och lär sig att använda rubriker, textstrukturer och styckeindelning i berättande och beskrivande texter. - Eleven övar sig att skriva enkla instruerande och argumenterande texter. 	<p>K1, K4, K5, K7</p>	<p>Förmåga att verbalisera sina tankar och använda olika textgenrer</p>	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan producera olika typer av texter med en god struktur. Eleven behärskar styckeindelning och rubrikättning</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven kan producera olika typer av texter.</p>
<p>M11 stödja eleven att vidareutveckla sin förmåga att skriva flytande för hand och digitalt och stärka färdigheterna i rättstavning och de grundläggande strukturerna i skriftspråket</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven skriver textade bokstäver för hand och övar sig att skriva obehindrat digitalt. - Eleven medvetandegörs om språkets uppbyggnad genom laborationer. - Eleven undersöker tillsammans språkstrukturer och meningsbyggnad: stavningsregler, skiljetecken, ordklasser och böjningsformer. - Eleven undersöker huvudsatser och bisatser. 	<p>K1, K4, K5</p>	<p>Skrivfärdighet och grundläggande kunskap om meningsbyggnad</p>	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven skall skriva flytande och läsligt för hand och har den digitala kompetens som skolarbetet kräver.</p> <p>För godkänt/vitsord 5: Eleven har den digitala kompetens som skolarbetet kräver. Eleven kan skriva korrekta meningar</p>

M12 sporra eleven att lära sig textproduktionsprocesser och förmåga att utvärdera sina egna texter och att tillämpa etiska regler, sekretess och normer för upphovsrätt på internet	- Eleven övar sig att producera texter steg för steg från idé till planering, utkast, skrivande, respons, bearbetning, finslipning och publicering (processkrivning).	K2, K4, K5	Förmåga att strukturera texter och kommunicera på ett etiskt lämpligt sätt	För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan producera texter stegvis både individuellt och tillsammans med andra samt kan ge och ta emot respons. Eleven känner till principerna om hur man rör sig säkert på internet.
	- Eleven anger sina källor. - Eleven rör sig säkert på internet och känner till			För godkänt/vitsord 5: Eleven kan med stöd producera texter stegvis. Eleven kan med stöd ange källor.

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe-	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M13 stödja eleven i att utveckla språkmedvetenhet, väcka elevens intresse för att undersöka språket och dess olika varianter samt ge eleven möjligheter att använda begrepp som beskriver språket och språkliga strukturer	- Eleven undersöker språkets variation enligt situation och textinnehåll och funderar över olika betydelser i ord, texter och talesätt. - Eleven reflekterar över sin språkliga kompetens.	K1, K2, K4	Förmåga att behärska språkliga begrepp	För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven kan göra iakttagelser om språket i För godkänt/vitsord 5: Eleven kan med stöd undersöka språkets
M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsoplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek	- Eleven diskuterar, tolkar, reflekterar och bearbetar teman och frågor som litteraturläsningen väcker. - Eleven uppmuntras till att aktivt och mångsidigt använda bibliotekstjänster, hitta intressant läsning och att läsa och skriva på fritiden. - Eleven bekantar sig med fantasy	K2, K4, K5, K7	Litteraturkunskap	För goda kunskaper/vitsordet 8: Eleven läser de barn- och ungdomsböcker man har kommit överens om samt diskuterar För godkänt/vitsord 5: Eleven läser någon barn- och ungdomsbok

Modersmål och litteratur åk 5 (sida 5/5)

M15 stärka elevens språkliga och kulturella identitet(er), handleda eleven att lära känna och värdesätta olika kulturer och språk och erbjuda eleven möjlighet att bekanta sig med ett mångsidigt medie- och kulturutbud och att själv medverka i drama av olika slag	<ul style="list-style-type: none">- Eleven läser inhemsk och annan internationell barn- och ungdomslitteratur inom några olika genrer.- Eleven möter moderna kulturformer som berör barnens värld.- Eleven reflekterar över olika mediekulturella uttryck och diskuterar mediernas roll i sin vardag- Det lokala kultur- och medieutbudet, till exempel bibliotek, film, teater och muséer utnyttjas i undervisningen.	K2, K4, K7	Kunskap om kultur och förmåga att reflektera över språklig och kulturell identitet	<p>För goda kunskaper/vitsordet 8:</p> <p>Eleven har kunskap om sin egen kultur och andra kulturer t.ex. i Europa.</p> <p>Eleven kan reflektera över sin egen språkliga</p> <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <p>Eleven har bekantat sig med sin egen kultur och andra kulturer.</p>
---	---	------------	--	---

14.4.3 Främmande språk

A-läro kursen i engelska i årskurs 3 (sida 1/2)

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet				
M1 vägleda eleven att lägga märke till den språkliga och kulturella mångfalden i den närmaste omgivningen och i världen samt engelskans ställning som ett globalt kommunikationsspråk	Att bekanta sig med språklig och kulturell mångfald och engelskans utbredning. Att träna artigt språkbruk	K2	Förmåga att gestalta den språkliga miljön	För goda kunskaper: Eleven är medveten om olika språk i närmiljön.
M2 motivera eleven att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund och den språkliga och kulturella mångfalden i världen samt att bemöta människor fördomsfritt		K1 K2		Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina egna erfarenheter.
M3 vägleda eleven att lägga märke till vad som förenar respektive skiljer olika språk åt samt stödja utvecklingen av hens språkliga slutledningsförmåga		K1 K2	Språklig medvetenhet	För goda kunskaper: Eleven är medveten om engelskan som ett eget språk med egna strukturer.

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
Färdigheter för språkstudier				

		tens		
M5 tillsammans gå igenom målen för undervisningen och skapa en tillåtande studieatmosfär, där det viktigaste är att budskapet går fram och att uppmuntra varandra att lära sig tillsammans	Att tillsammans lära sig planera arbetet, att ge och ta emot respons och att ta ansvar. Att lära sig effektiva sätt att studera språk, t.ex. att aktivt ta i bruk nya ord eller strukturer i sitt eget sätt att uttrycka sig, härleda nya ords betydelse på basen av kontexten. Att vänja sig vid att utvärdera sina språkkunskaper.	K1 K3	Kännedom om målen för undervisningen och om hur man arbetar som grupp	Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina egna erfarenheter.
M6 handleda eleven att ta ansvar för sina språkstudier, uppmuntra hen att modigt öva sina kunskaper i engelska, också med hjälp av digitala verktyg, samt att pröva sig fram till vilka sätt att lära sig språk som passar hen bäst		K1 K4 K5 K6	Elevens ansvar för sin språkinläring.	För goda kunskaper: Eleven deltar aktivt i undervisningen
				För godkänt: Eleven deltar i undervisningen.

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera				
M7 handleda eleven att öva sig i att kommunicera på olika sätt	<p>Att iaktta och flitigt träna uttal.</p> <p>Att bygga upp ordförrådet och strukturer via varierande teman.</p> <p>Följande strukturer tas upp: veckodagar, siffrorna 1-20 to be to have can och can't.</p> <p>Att öva muntlig och skriftlig kommunikation i varierande situationer.</p>	K2 K4 K5 K7	Förmåga att använda behandlade strukturer	
M8 uppmuntra eleven att med hjälp av olika slag av strategier hålla igång och utveckla en kommunikation		K4	Förmåga att kommunicera.	För goda kunskaper: Eleven vågar kommunicera enkelt med några ord och bilda enkla meningar.
M9 stödja elevens kulturellt lämpliga språkbruk genom att erbjuda möjligheter att mångsidigt öva sig i sociala situationer		K2 K4		

				För godkänt: Eleven vågar muntligt använda vanliga enkla ord.
Mål för undervisning Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M10 handleda eleven att med hjälp av olika läs- och hörförståelsestrategier sätta sig in i talade och skrivna texter av varierande svårighetsgrad	Öva läs- och hörförståelse med olika typer av texter.	K4	Förmåga att tolka texter	För goda kunskaper: Eleven kan förstå enkla ord i texter och talat språk.
Mål för undervisning Växande språkkunskap, förmåga att producera texter	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M11 erbjuda eleven möjligheter att producera tal och skrift som berör en växande mängd temaområden och med beaktande av centrala strukturer och grundregler för uttal	Att öva muntlig och skriftlig kommunikation som passar till de behandlade temana. Siffrorna 1-10.	K3 K4 K5 K7	Förmåga att producera texter.	För goda kunskaper: Eleven kan skriva siffrorna 1-10
				För godkänt: Eleven kan muntligt räkna från 1 till 10.

A-lärokursen i engelska i årskurs 4 (sida 1/2)

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet				
M1 vägleda eleven att lägga märke till den språkliga och kulturella mångfalden i den närmaste omgivningen och i världen samt engelskans ställning som ett globalt kommunikationsspråk	Att bekanta sig med språklig och kulturell mångfald och engelskans utbredning. Att träna artigt språkbruk	K2	Förmåga att gestalta den språkliga miljön	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven är medveten om att engelskan är ett världsspråk.
M2 motivera eleven att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund och den språkliga och kulturella mångfalden i världen samt att bemöta människor fördomsfritt		K1 K2	Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina egna erfarenheter.	
M3 vägleda eleven att lägga märke till vad som förenar respektive skiljer olika språk åt samt stödja utvecklingen av hans språkliga slutledningsförmåga		K1 K2	Språklig medvetenhet	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven är medveten om att det finns olika varianter av det engelska språket.
				För godkänt/vitsord 5: Eleven kan namnge ett engelskspråkigt land.

Mål för undervisning Färdigheter för språkstudier	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M5 tillsammans gå igenom målen för undervisning- en och skapa en tillåtande studieatmosfär, där det viktigaste är att budskapet går fram och att uppmuntra varandra att lära sig tillsammans	Att tillsammans lära sig planera arbetet, att ge och ta emot respons och att ta ansvar. Att lära sig effektiva sätt att studera språk, t.ex. att aktivt ta i bruk nya ord eller strukturer i sitt eget sätt att uttrycka sig, härleda nya ords betydelse på basen av kontexten. Att vänja sig vid att utvärdera sina språkkunskaper.	K1 K3	Kännedom om målen för undervisningen och om hur man arbetar som grupp	Används inte som bedömningsgrund
M6 handleda eleven att ta ansvar för sina språkstudier, uppmuntra hen att modigt öva sina kunskaper i engelska, också med hjälp av digitala verktyg, samt att pröva sig fram till vilka sätt att lära sig språk som passar hen bäst		K1 K4 K5 K6	Elevens ansvar för sin språkinläring.	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven är muntligt aktiv

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera				
M7 handleda eleven att öva sig i att kommunicera på olika sätt	Att iaktta och flitigt träna uttal. Att bygga upp ordförrådet och strukturer via varierande teman. Att öva muntlig och skriftlig kommunikation i varierande situationen.	K2, K4, K5, K7	Förmåga att kommunicera	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven kan föra korta diskussioner.
M8 uppmuntra eleven att med hjälp av olika slag av strategier hålla igång och utveckla en kommunikation		K4	Förmåga att kommunicera	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven kan tala mer detaljerat och berätta om t.ex. sig själv.
M9 stödja elevens kulturellt lämpliga språkbruk genom att		K2 K4	Förmåga att kommunicera	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven kan tala mer detaljerat och berätta om t.ex. sig själv.
				För godkänt/vitsord 5:

				Eleven vågar kommunicera med några ord och kan bilda enkla meningar.
Mål för undervisning Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M10 handleda eleven att med hjälp av olika läs- och hörförståelsestrategier sätta sig in i talade och skrivna texter av varierande svårighetsgrad	Öva läs- och hörförståelse med olika typer av texter.	K4	Förmåga att tolka texter	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven kan hitta svaret i texter med hjälp av läsförståelsestrategier. Eleven förstår enkla texter på engelska.
Mål för undervisning Växande språkkunskap, förmåga att producera texter	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M11 erbjuda eleven möjligheter att producera tal och skrift som berör en växande mängd temaområden och med beaktande av centrala strukturer och grundregler för uttal	Att öva muntlig och skriftlig kommunikation som passar till de behandlade temana. Befästa strukturer som behandlats i åk 3 och följande nya strukturer tas upp: bestämd och obestämd artikel månader och årtider singular och plural	K3 K4 K5 K7	Förmåga att producera texter.	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven behärskar genomgångna strukturer.

	personliga och possessiva pronomen genitiv frågeord enkla prepositioner enkelt presens			
				För godkänt/vitsord 5: Eleven kan strukturen 'to be'

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet				
M1 vägleda eleven att lägga märke till den språkliga och kulturella mångfalden i den närmaste omgivningen och i världen samt engelskans ställning som ett globalt kommunikationsspråk	Att bekanta sig med språklig och kulturell mångfald och engelskans utbredning. Att träna artigt språkbruk	K1	Förmåga att gestalta den språkliga miljön	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven känner till några engelsk- språkiga länder.
M2 motivera eleven att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund och den språkliga och kulturella mångfalden i världen samt att bemöta människor fördomsfritt		K1 K2	Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina egna erfarenheter.	
M3 vägleda eleven att lägga märke till vad som förenar respektive skiljer olika språk åt samt stödja utvecklingen av hens språkliga slutledningsförmåga		K1 K2	Språklig medvetenhet	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven är medveten om likheter och olikheter mellan engelskan och modersmålet eller andra språk hen kan.
				För godkänt/vitsord 5: Eleven är medveten om att engelskan är ett världsspråk.

Mål för undervisning Färdigheter för språkstudier	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M5 tillsammans gå igenom målen för undervisning- en och skapa en tillåtande studieatmosfär, där det viktigaste är att budskapet går fram och att uppmuntra varandra att lära sig tillsammans	Att tillsammans lära sig planera arbetet, att ge och ta emot respons och att ta ansvar. Att lära sig effektiva sätt att studera språk, t.ex. att aktivt ta i bruk nya ord eller strukturer i sitt eget sätt att uttrycka sig, härleda nya ords betydelse på basen av kontexten. Att vänja sig vid att utvärdera sina språkkunskaper.	K1 K3	Kännedom om målen för undervisningen och om hur man arbetar som grupp	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven kan ställa upp ett mål för sina språkstudier.
M6 handleda eleven att ta ansvar för sina språkstudier, uppmuntra hen att modigt öva sina kunskaper i engelska, också med hjälp av digitala verktyg, samt att pröva sig fram till vilka sätt att lära sig språk som passar hen bäst		K1 K4 K5 K6	Elevens ansvar för sin inläring och för- måga att ställa upp ett mål.	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven utvärderar sina språkkunskaper.

Mål för undervisning Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M7 handleda eleven att öva sig i att kommunicera på olika sätt.	Att iaktta och flitigt träna uttal. Att bygga upp ordförrådet och strukturer via varierande teman, som väljs tillsammans med eleverna. Att öva muntlig och skriftlig kommunikation i varierande situationen.	K2, K4, K5, K7	Förmåga att kommunicera	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven vågar kommunicera på engelska.
M8 uppmuntra eleven att med hjälp av olika slag av strategier hålla igång och utveckla en kommunikation		K4	Förmåga att kommunicera	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven kan diskutera fritt kring ett tema. Eleven kan skriva om olika saker.
M9 stödja elevens kulturellt lämpliga språkbruk genom att erbjuda möjligheter att mångsidigt öva sig i sociala situationer		K2 K4	Förmåga att kommunicera	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven kan diskutera fritt kring ett tema. Eleven kan skriva om olika saker.
Mål för undervisning Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M10 handleda eleven att med hjälp av olika läs- och hörförståelsestrategier sätta sig in i talade och skrivna	Att öva läs- och hörförståelse med varierande texter.	K4	Förmåga att tolka texter.	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven kan hitta svar i texter som de lyssnar till och läser.

texter av varierande svårighetsgrad				
				För godkänt/vitsord 5: Eleven kan läsa en enkel text och diskutera den.
Mål för undervisning Växande språkkunskap, förmåga att producera texter	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M11 erbjuda eleven möjligheter att producera tal och skrift som berör en växande mängd temaområden och med beaktande av centrala strukturer och grundregler för uttal	Att öva muntlig och skriftlig kommunikation som passar till de behandlade temana. Följande strukturer tas upp klockan ordningstal och datum prepositioner nationalitetsord pågående presens regelbunden preteritum/imperfekt Bekanta sig med fonetisk skrift.	K3 K4 K5 K7	Förmåga att producera texter.	För goda kunskaper / vitsordet 8: Eleven behärskar genomgångna strukturer För godkänt/vitsord 5: Eleven kan strukturen presens.

14.4.4 Matematik

Matematik åk 3 (sida 1/4)

Mål för undervisning Betydelse, värderingar och attityder	Kompetens	Kunskapskrav för goda kunskaper
M1 bibehålla elevens inspiration och intresse för matematik samt stödja elevens positiva självbild och självförtroende	K1, K3, K5	Används inte som grund för bedömningen. Eleven handleds att reflektera över sina upplevelser som en del av självbedömning- en.

Mål för undervisning Arbetsfärdigheter	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper
M2 handleda eleven att uppfatta samband i det som hen lär sig	- använda samband mellan räknesätten - koppla till egen vardag - öva att tänka på olika sätt	K1, K4	Samband mellan saker man lärt sig	Eleven uppfattar och ger exempel på samband mellan saker som hen lär sig.
M3 handleda eleven att utveckla sin förmåga att ställa frågor och dra motiverade slutsatser utifrån sina observationer	- skriva frågor till uttryck, tabeller och diagram - motivera lösningar och tankeformer	K1, K3, K4, K5	Förmåga att ställa frågor och slutledningsförmåga	Eleven kan presentera matematiskt intressanta frågor och slutledningar.
M4 uppmuntra eleven att presentera sina lösningar och slutledningar för andra med konkreta hjälpmedel, figurer, muntligt och skriftligt, även med hjälp av digitala verktyg	- samarbete och diskussion med andra elever - kunna beskriva hur man tänker	K1, K2, K4, K5	Förmåga att presentera lösningar och slutledningar	Eleven presenterar sina lösningar och slutledningar på olika sätt.

	<ul style="list-style-type: none"> - skriva tankeled och jämföra lösningar - använda konkreta modeller, bilder och olika hjälpmedel för att beskriva be- grepp 			
M5 handleda och stödja eleven i utvecklingen av förmågan att lösa problem	<ul style="list-style-type: none"> - använda strategin att arbeta bakåt - lösa slutledningsuppgifter - hitta kombinationer 	K1, K4, K5	Problemlösnings- färdigheter	Eleven kan använda olika strategier vid problemlösning.
M6 handleda eleven att utveckla förmågan att bedöma hur ändamålsenlig en lösning är och om resultatet är rimligt	<ul style="list-style-type: none"> - göra uppskattningar - kunna välja lämpliga enheter - anknyta till och jämföra med egna erfarenheter från vardagen 	K1, K3	Förmåga att bedöma en lösning	Eleven kan i regel bedöma en lösnings ändamålsenlighet och ett resultatets rimlighet.

Begreppsliga och ämnesspecifika mål för undervisningen	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav
M7 handleda eleven att förstå och använda matematiska begrepp och symboler	<ul style="list-style-type: none"> - sambandet mellan bild och uttryck - visa matematiska begrepp med bilder, konkreta modeller och symboler 	K1, K4	Förståelse och användning av matematiska begrepp	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven använder i regel rätta begrepp och symboler.</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa matematiska begrepp med bilder, konkreta modeller och symboler - skriva ett matematiskt uttryck till en bild <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa matematiska begrepp med bilder, konkreta modeller och symboler
M8 stödja och handleda eleven att förstärka och bredda förståelsen av tiosystemet	<ul style="list-style-type: none"> - centralt talområde 0–1000 - talens uppbyggnad 0–10 000 - decimaltal: tiondel - jämföra och ordna tal i storleksordning - tallinjen 	K1, K4	Förståelse av tiosystemet	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven behärskar tiosystemets princip också vid räkning med tal i decimalform.</p> <ul style="list-style-type: none"> -tiosystemets principer med naturliga tal - talramsans framåt 0–1000 - talramsans bakåt 100–0

				<ul style="list-style-type: none"> - jämföra tal inom talområdet 0–1000 - räkna med tal i decimalform <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiosystemets principer med naturliga tal - talramsans framåt 0–1000 - talramsans bakåt 100–0 - jämföra tal inom talområdet 0–1000
M9 stödja eleven att utveckla talbegreppet till positiva rationella tal	<ul style="list-style-type: none"> - decimaltal med tiondelar i vardagliga situationer, t.ex. 10,6 s - bråk i vardagliga situationer samt med konkret material - placera in bråk på tallinjen 	K1, K4	Förståelse av talbegreppet	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan använda positiva rationella tal.</p> <ul style="list-style-type: none"> - använda enkla bråk - använda positiva rationella tal <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - använda enkla bråk
M10 handleda eleven att uppnå flytande räknefärdigheter både i huvudräkning och skriftligt genom att utnyttja räkneoperationernas egenskaper	<ul style="list-style-type: none"> - addition och subtraktion med hundratalsovergång - repetition av huvudräkning - additions- och subtraktionsalgoritmerna, även minnessiffra och växling 	K1, K3, K6	Räknefärdigheter och att utnyttja de grundläggande räkneoperationernas egenskaper	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven räknar relativt obehindrat i huvudet och skriftligt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - dela upp tresiffriga tal enligt talenheter - addera och subtrahera med hjälp av konkret material inom talområdet 0–1000

	<ul style="list-style-type: none"> - multiplikation, tabellerna 6–9, repetition av tabellerna 0–5 och 10 - multiplikation med 10, 100 och 1000 - introduktion av multiplikation med uppställning - kort division; delningsdivision och innehållsdivision - division med rest - sambandet mellan division och multiplikation - introduktion av räkneseättens ordningsföljd 			<ul style="list-style-type: none"> - addera och subtrahera med uppställning, även minnessiffra och växling - anknyta multiplikationer till bild - multiplikationstabellerna 0–10 - dividera med konkret material - huvudräkning inom talområdet 0–50 - göra beräkningar med hundratalsövergång <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dela upp tresiffriga tal enligt talenheter - addera och subtrahera med hjälp av konkret material inom talområdet 0–1000 - anknyta multiplikationer till bild - multiplikationstabeller na 0–5 och 10 - dividera med konkret material - huvudräkning inom talområdet 0–50
--	---	--	--	---

Begreppsliga och ämnesspecifika mål för undervisningen	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper
M11 handleda eleven att observera och beskriva geometriska egenskaper hos kroppar och figurer samt introducera eleven i geometriska begrepp	<ul style="list-style-type: none"> - omkrets av enkla plangeometriska figurer - parallelogram - vinklar: rät, trubbig, spetsig - repetera och undersöka kroppars geometriska egenskaper - begreppen sidoyta, hörn och kant - hitta symmetri i figurer och rita symmetrilinje - rita en spegelbild 	K4, K5	Geometriska begrepp och förmåga att observera geometriska egenskaper	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan klassificera och identifiera kroppar och figurer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - beskriva vanliga geometriska kroppar - klassificera och identifiera kroppar och figurer <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beskriva vanliga geometriska kroppar
M12 handleda eleven att uppskatta storleken av ett mätobjekt, välja lämpliga mätredskap och lämplig enhet samt bedöma mätresultatets rimlighet	<ul style="list-style-type: none"> - area: beräkna yta med hjälp av centimeterutor - tid: med en minuts noggrannhet - klockslag på en digital klocka - priser i decimalform: euro och cent - längd: kilometer, meter, centimeter, millimeter 	K1, K3, K6	Förmåga att mäta	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan välja ett lämpligt mätredskap, mäta och bedöma mätresultatets rimlighet. Eleven behärskar de vanligaste enhetsbytena.</p> <ul style="list-style-type: none"> - välja ett lämpligt mätredskap, mäta och bedöma mätresultatets rimlighet - använda mm, cm och m - göra de vanligaste enhetsbytena

	<ul style="list-style-type: none"> - massa: kilogram och gram - volym: liter och deciliter - uppskatta och jämföra enheter - enkla vardagsnära enhetsbyten 			<ul style="list-style-type: none"> - avläsa hel och halv timme samt kvart på en analog klocka - avläsa en digital klocka <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - välja ett lämpligt mätredskap och mäta - använda mm, cm och m - avläsa hel och halv timme samt kvart på en analog klocka
M13 handleda eleven att utarbeta och tolka tabeller och diagram samt använda statistiska nyckeltal samt erbjuda eleven upplevelser om san- nolikheter	<ul style="list-style-type: none"> - söka, samla och presentera information från näromgivningen - avläsa tabeller och diagram - undersöka antalet alternativ (kombinatorik) 	K4, K5	Att göra och tolka tabeller och diagram	<p>För goda kunskaper:</p> <p>Eleven kan göra en tabell utgående från ett material samt tolka tabeller och diagram.</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa en tabell - presentera information i tabell- eller diagramform <p>För godkänt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa en tabell
M14 inspirera eleven att utarbeta instruktioner som datorprogram i en visuell programmeringsmiljö	<ul style="list-style-type: none"> - planera och utarbeta datorprogram i en visuell programmeringsmiljö 	K1, K4, K5, K6	Visuell programmering	För goda kunskaper:

				<p>Eleven kan programmera ett fungerande program i en visuell programmeringsmiljö.</p> <ul style="list-style-type: none">- använda färdiga kommandon i ett datorprogram, pröva sig fram och se vad som händer
--	--	--	--	---

Mål för undervisning Betydelse, värderingar och attityder	Kompetens	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsord 8
M1 bibehålla elevens inspiration och intressen för matematik samt stödja elevens positiva självbild och självförtroende	K1, K3, K5	Används inte som grund för bedömningen. Eleven handleds att reflektera över sina upplevelser som en del av självbedömningen.

Mål för undervisning Arbetsfärdigheter	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsord 8
M2 handleda eleven att uppfatta samband i det som hen lär sig	- använda samband mellan räknesätten - koppla till egen vardag - öva att tänka på olika sätt	K1, K4	Samband mellan saker man lärt sig	Eleven uppfattar och ger exempel på samband mellan saker som hen lär sig.
M3 handleda eleven att utveckla sin förmåga att ställa frågor och dra motiverade slutsatser utifrån sina observationer	- skriva frågor till uttryck, tabeller och diagram - motivera lösningar och tankeformer	K1, K3, K4, K5	Förmåga att ställa frågor och slutledningsförmåga	Eleven kan presentera matematiskt intressanta frågor och slutledningar.
M4 uppmuntra eleven att presentera sina lösningar och slutledningar för andra med konkreta hjälpmedel, figurer, muntligt och skriftligt, även med hjälp av digitala verktyg	- samarbete och diskussion med andra elever - kunna beskriva hur man tänker	K1, K2, K4, K5	Förmåga att presentera lösningar och slutledningar	Eleven presenterar sina lösningar och slutledningar på olika sätt.

	<ul style="list-style-type: none"> - skriva tankeled och jämföra lösningar - använda konkreta modeller, bilder och olika hjälpmedel för att beskriva begrepp 			
M5 handleda och stödja eleven i utvecklingen av förmågan att lösa problem	<ul style="list-style-type: none"> - använda strategin att arbeta bakåt - lösa slutledningsuppgifter - hitta kombinationer 	K1, K4, K5	Problemlösningssjärdigheter	Eleven kan använda olika strategier vid problemlösning.
M6 handleda eleven att utveckla förmågan att bedöma hur ändamålsenlig en lösning är och om resultatet är rimligt	<ul style="list-style-type: none"> - göra uppskattningar - kunna välja lämpliga enheter - anknyta till och jämföra med egna erfarenheter från vardagen 	K1, K3	Förmåga att bedöma en lösning	Eleven kan i regel bedöma en lösningsändamålsenlighet och ett resultatets rimlighet.

Begreppsliga och ämnesspecifika mål för undervisningen	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömning	Kunskapskrav
M7 handleda eleven att förstå och använda matematiska begrepp och symboler	<ul style="list-style-type: none"> - begreppet uttryck - begreppet uppskatta - sambandet mellan verklighet och uttryck 	K1, K4	Förståelse och användning av matematiska begrepp	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven använder i regel rätta begrepp och symboler. - skriva enkla uttryck - använda rätt terminologi för de fyra räknesätten - uppskatta svarets rimlighet <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skriva enkla uttryck
M8 stödja och handleda eleven att förstärka och bredda förståelsen av tiosystemet	<ul style="list-style-type: none"> - tallinjen med olika graderingar - stärka talförståelsen - talenheterna upp till miljoner - förstå tiosystemet - decimaltal; hundradel - avrunda tal - avrunda euro - addera och subtrahera tal i decimalform 	K1, K4	Förståelse av tiosystemet	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eleven behärskar tiosystemets princip också vid räkning med tal i decimalform. - tiosystemets princip, från hundradel till hundratusental och miljontal - komplettera en gradering på en tallinje, även tal i decimalform

				<ul style="list-style-type: none"> - avrundning - överslagsräkning <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiosystemets princip, från hundradel till hundratusental - komplettera en gradering på en tallinje, även tal i decimalform - avrundning
M9 stödja eleven att utveckla talbegreppet till positiva ration- eller tal	<ul style="list-style-type: none"> - begreppet decimaltal - begreppet bråk, olika namn för samma bråk - jämföra bråk 	K1, K4	Förståelse av talbegreppet	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <p>Eleven kan använda positiva rationella tal.</p> <ul style="list-style-type: none"> - jämföra liknämninga bråk - använda positiva rationella tal - komplettera en gradering på en tallinje, även tal i bråkform <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jämföra liknämninga bråk
M10 handleda eleven att uppnå flytande räknefärdigheter både i huvudräkning och skriftligt	<ul style="list-style-type: none"> - additions- och subtraktions algoritmer befasts - multiplikationstabellerna 0–10 be- 	K1, K3, K6	Räknefärdighet- er och att ut- nyttja de grund- läggande räkne- operationernas egenskaper	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <p>Eleven räknar relativt obehindrat i huvudet och skriftligt.</p>

<p>nom att utnyttja räkneoperation-ernas egenskaper</p>	<p>fästs</p> <ul style="list-style-type: none"> - multiplikationstabellerna 11–12 - samband mellan räknesätten - vardagsnära uppgifter med räknesättens ordningsföljd - begreppet division både via innehålls- och delningsdivision - räkna kort division - dividera en talenhet i taget - division med 10, 100 och 1000 - multiplikationsalgoritmen - addition och subtraktion av liknämninga bråk 			<ul style="list-style-type: none"> - additions- och subtraktionsalgoritmer - multiplikationstabellerna 0–10, även motsvarande divisioner - räknesättens samband - multiplicera och dividera med 10, 100 och 1000 - division av tresiffriga tal med 2 och 10 - division av flersiffriga tal med ensiffrig nämnare - addition och subtraktion av liknämninga bråk <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - additions- och subtraktionsalgoritmer - multiplikationstabellerna 0–5 och 10, även motsvarande divisioner - multiplicera och dividera med 10 - division av tresiffriga tal med 2 och 10 - addition och subtraktion av liknämninga bråk
---	---	--	--	--

Begreppsliga och ämnesspecifika mål för undervisningen	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömning	Kunskapskrav
<p>M11 handleda eleven att observera och beskriva geometriska egenskaper hos kroppar och figurer samt introducera eleven i geometriska begrepp</p>	<ul style="list-style-type: none"> - koordinatsystem, första kvadranten - parallella och vinkelräta linjer - vinkelmått och klassificering av vinklar - undersöka och klassificera olika månghörningar - figurer indelas i månghörningar och andra figurer - beräkna omkrets av enkla geometriska figurer - undersöka och jämföra kroppars geometriska egenskaper 	<p>K4, K5</p>	<p>Geometriska begrepp och förmåga att observera geometriska egenskaper</p>	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <p>Eleven kan klassificera och identifiera kroppar och figurer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa ett koordinatsystem - namnge olika vinklar - namnge de vanligaste månghörningarna - beräkna omkrets av kvadrat, rektangel och triangel - klassificera och identifiera geometriska kroppar och figurer <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <p>Eleven kan klassificera och identifiera kroppar och figurer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa ett koordinatsystem - namnge olika vinklar - namnge de vanligaste månghörningarna

				- beräkna omkrets av kvadrat, rektangel och triangel
M12 handleda eleven att uppskatta storleken av ett mätobjekt, välja lämpliga mätredskap och lämplig enhet samt bedöma mätresultatets rimlighet	<ul style="list-style-type: none"> - tidsaxel - 60-systemet med hjälp av klocktider - beräkna tidsintervall - vardagsnära enhetsbyten med tids-, längd-, massa- och volymenheter - uppskatta storlek, enkla areor och enkla volymer samt kontrollmäta 	K1, K3, K6	Förmåga att mäta	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <p>Eleven kan välja ett lämpligt mätredskap, mäta och bedöma mätresultatets rimlighet. Eleven behärskar de vanligaste enhetsbytena.</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa analoga och digitala klockslag - uttrycka tider i olika enheter samt beräkna tidsintervall med anknytning till vardagen - de vanligaste enhetsbytena - enkla enhetsbyten: 1 m = 100 cm, 1 km = 1000 m, 1 kg = 1000 g, 1 l = 10 dl - välja ett lämpligt mätredskap, mäta och ta ställning till mätresultatet <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa analoga och digitala klockslag

				<ul style="list-style-type: none"> - enkla enhetsbyten: 1 m = 100 cm, 1 km = 1000 m, 1 kg = 1000 g, 1 l = 10 dl - välja ett lämpligt mätredskap, mäta och ta ställning till mätresultatets rimlighet
<p>M13 handleda eleven att utarbeta och tolka tabeller och diagram samt använda statistiska nyckeltal samt erbjuda eleven upplevelser om sannolikhet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - söka, samla och presentera information - skapa enkla tabeller och diagram - tolka givna tabeller och diagram - undersöka antalet alternativ 	K4, K5	Att göra och tolka tabeller och diagram	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <p>Eleven kan göra en tabell utgående från ett material samt tolka tabeller och diagram.</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa enkla tabeller och diagram - tolka tabeller och diagram - göra en enkel tabell utgående från ett material <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa enkla tabeller och diagram - göra en enkel tabell utgående från ett material
<p>M14 inspirera eleven att utarbeta instruktioner som datorprogram i en visuell programmeringsmiljö</p>	<ul style="list-style-type: none"> - planera och utarbeta datorprogram i en visuell programmeringsmiljö 	K1, K4, K5, K6	Visuell programmering	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p>

				<p>Eleven kan programmera ett fungerande program i en visuell programmeringsmiljö.</p> <ul style="list-style-type: none">- använda färdiga kommandon i ett datorprogram, pröva sig fram och se vad som händer- göra en följd av instruktioner med hjälp av färdiga kommandon <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none">- använda färdiga kommandon i ett datorprogram, pröva sig fram och se vad som händer
--	--	--	--	--

Mål för undervisning Betydelse, värderingar och attityder	Kompetens	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsord 8
M1 bibehålla elevens inspiration och intressen för matematik samt stödja elevens positiva självbild och självförtroende	K1, K3, K5	Används inte som grund för bedömningen. Eleven handleds att reflektera över sina upplevelser som en del av självbedömningen.

Mål för undervisning Arbetsfärdigheter	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsord 8
M2 handleda eleven att uppfatta samband i det som hen lär sig	- använda samband mellan räknesätten - koppla till egen vardag - öva att tänka på olika sätt	K1, K4	Samband mellan saker man lärt sig	Eleven uppfattar och ger exempel på samband mellan saker som hen lär sig.
M3 handleda eleven att utveckla sin förmåga att ställa frågor och dra motiverade slutsatser utifrån sina observationer	- skriva frågor till uttryck, tabeller och diagram - motivera lösningar och tankeformer	K1, K3, K4, K5	Förmåga att ställa frågor och slutledningsförmåga	Eleven kan presentera matematiskt intressanta frågor och slutledningar
M4 uppmuntra eleven att presentera sina lösningar och slutledningar för andra med konkreta hjälpmedel, figurer, muntligt och skriftligt, även med hjälp av digitala verktyg	- samarbete och diskussion med andra elever - kunna beskriva hur man tänker - skriva tankeled och jämföra lösningar - använda konkreta modeller, bilder och olika hjälpmedel för att beskriva begrepp	K1, K2, K4, K5	Förmåga att presentera lösningar och slutledningar	Eleven presenterar sina lösningar och slutledningar på olika sätt

M5 handleda och stödja eleven i utvecklingen av förmågan att lösa problem	<ul style="list-style-type: none"> - använda strategin att arbeta bakåt - lösa slutledningsuppgifter - hitta kombinationer 	K1, K4, K5	Problemlösningsfärdigheter	Eleven kan använda olika strategier vid problemlösning.
M6 handleda eleven att utveckla förmågan att bedöma hur ändamålsenlig en lösning är och om resultatet är rimligt	<ul style="list-style-type: none"> - göra uppskattningar - kunna välja lämpliga enheter - anknyta till och jämföra med egna erfarenheter från vardagen 	K1, K3	Förmåga att bedöma en lösning	Eleven kan i regel bedöma en lösnings ändamålsenlighet och ett resultats rimlighet.

Begreppsliga och ämnesspecifika mål för undervisningen	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömning	Kunskapskrav
M7 handleda eleven att förstå och använda matematiska begrepp och symboler	<ul style="list-style-type: none"> - överslagsräkning - begreppet procent 	K1, K4	Förståelse och användning av matematiska begrepp	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <p>Eleven använder i regel rätta begrepp och symboler.</p> <ul style="list-style-type: none"> - överslagsräkning med tal i decimalform - procent som en del av 100 - begreppet procent <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - procent som en del av 100
M8 stödja och handleda eleven att förstärka och bredda förståelsen av tiosystemet	<ul style="list-style-type: none"> - tallinjen med olika graderingar - stärka talförståelsen - talenheterna upp till miljarder - fördjupa tiosystemet - decimaltal; tusendel - avrunda tal - addera och subtrahera tal i decimalform 	K1, K4	Förståelse av tiosystemet	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <p>Eleven behärskar tiosystemets princip också vid räkning med tal i decimalform.</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiosystemets princip, från tusendel till miljontal och mil- <p>jordtal</p> <ul style="list-style-type: none"> - kunna avrunda till given talenhet - skriva in tal på tallinjer som graderats på olika sätt -

				<p>addition och subtraktion av tal i decimalform</p> <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiosystemets princip, från tusendel till miljontal - kunna avrunda till given talenhet - skriva in tal på tallinjer som graderats på olika sätt
<p>M9 stödja eleven att utveckla tal- begreppet till positiva rationella tal och negativa heltal</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sambandet mellan enkla tal i bråk- form, tal i decimalform och procent - enkel procenträkning med t.ex. 100 %, 50 %, 25 %, 10 %, 1 % - begreppet negativa heltal - negativa heltal i vardagen 	<p>K1, K4</p>	<p>Förståelse av talbegreppet</p>	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <p>Eleven kan använda positiva rationella tal och negativa heltal.</p> <ul style="list-style-type: none"> - kombinera tal som är skrivna i olika form men har samma värde - använda positiva rationella tal och negativa heltal - skriva enkla procenttal i bråkform och decimalform - avläsa negativa tal på en termometer - räkna med negativa heltal, t.ex. temperature <p>För godkänt/vitsord 5:</p>

				<ul style="list-style-type: none"> - kombinera tal som är skrivna i olika form men har samma värde - avläsa negativa tal på en termometer
M10 handleda eleven att uppnå flytande räknefärdigheter både i huvudräkning och skriftligt genom att utnyttja räkneoperationernas egenskaper	<ul style="list-style-type: none"> - räknesättens ordningsföljd även på rentes - multiplikationsalgoritmen bekräfts - multiplicera tvåsiffriga faktorer - förlängning och förkortning av bråk - introducera addition och subtraktion av oliknämnda bråk - introducera multiplikation och division av bråk med naturliga heltal 	K1, K3, K6	Räknefärdighet- er och att ut- nyttja de grund- läggande räkne- operationernas egenskaper	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <p>Eleven räknar relativt obehindrat i huvudet och skriftligt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - multiplikationstabellerna 0–10 - multiplikationsalgoritmen, ena faktorn ensiffrig - multiplikationsalgoritmen även med tvåsiffriga faktorer - räknesättens ordningsföljd - förlängning och förkortning av bråk <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - multiplikationstabellerna 0–10 - multiplikationsalgoritmen, ena faktorn ensiffrig - räknesättens ordningsföljd

Begreppsliga och ämnes-specifika	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömning	Kunskapskrav
---	-------------------	-----------	-----------------------	--------------

<p>mål för undervisningen</p> <p>M11 handleda eleven att observera och beskriva geometriska egenskaper hos kroppar och figurer samt introducera eleven i geometriska begrepp</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kroppar klassificeras som cylindrar, koner och övriga kroppar - undersöka rätblock, cylindrar, koner med cirkulär basyta och pyramider - ritar plangeometriska figurer och bygga kroppar - rita, mäta och klassificera vinklar - koordinatsystem - förstoring och förminskning - likformighet och skala - spegling i en rät linje - symmetri i förhållande till en rät linje - kongruens med konkreta hjälpmedel 	<p>K4, K5</p>	<p>Geometriska begrepp och förmåga att observera geometriska egenskaper</p>	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <p>Eleven kan klassificera och identifiera kroppar och figurer. Eleven kan använda skalor samt känner igen symmetriska figurer i förhållande till räta linjer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - klassificera och identifiera geometriska kroppar och figurer - använda skalor - hitta symmetrilinjer i figurer - mäta vinklar $<180^\circ$ - rita vinklar $<180^\circ$, enkla månghörningar och cirklar enligt givna mått - avläsa och placera in punkter i ett koordinatsystem <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hitta symmetrilinjer i figurer - mäta vinklar $<180^\circ$
--	---	---------------	---	--

	<ul style="list-style-type: none">- cirkels delar: medelpunkt, radie och diame- ter- konstruera en cirkel med hjälp av passare			<ul style="list-style-type: none">- rita vinklar $<180^\circ$, enkla månghörningar enligt givna mått
--	---	--	--	--

<p>M12 handleda eleven att uppskatta storleken av ett mätobjekt, välja lämpliga mätredskap och lämplig enhet samt bedöma mätresultatets rimlighet</p>	<ul style="list-style-type: none"> - de vanligaste enhetsbyten med tids-, längd-, massa- och volymenheter - uppskatta längd, massa och volym samt kontrollmäta, mätningens noggrannhet betonas - begreppet area - beräkna arean av enkla geometriska figurer 	<p>K1, K3, K6</p>	<p>Förmåga att mäta</p>	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p> <p>Eleven kan välja ett lämpligt mätredskap, mäta och bedöma mätresultatets rimlighet. Eleven kan beräkna areor. Eleven behärskar de vanligaste enhetsbytena.</p> <ul style="list-style-type: none"> - välja ett lämpligt mätredskap, mäta och avgöra mätresultatets rimlighet - begreppet area - beräkna arean av en rektangel och en triangel - göra de vanligaste enhetsbytena <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - välja ett lämpligt mätredskap, mäta och avgöra mätresultatets rimlighet - begreppet area
<p>M13 handleda eleven att utarbeta och tolka tabeller och diagram samt använda</p>	<ul style="list-style-type: none"> - söka, samla, registrera och presentera in- 	<p>K4, K5</p>	<p>Att göra och tolka tabeller och diagram</p>	<p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p>

<p>statistiska nyckeltal samt erbjuda eleven upplevelser om sannolikhet.</p>	<p>formation</p> <ul style="list-style-type: none"> - begreppet medelvärde - beräkna medelvärde - klassificera och ordna information - frekvenstabell och begreppen största och minsta värde samt typvärde - sannolikhet i vardagen - begreppen omöjlig, möjlig eller säker 			<p>Eleven kan göra en tabell utgående från ett material samt tolka tabeller och diagram. Eleven kan beräkna medelvärdet och bestämma typvärdet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa och tolka tabeller och diagram - samla in information och sammanställa den i ett stapeldiagram - göra en tabell utgående från ett givet material samt tolka informationen - beräkna medelvärdet och bestämma typvärdet <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa tabeller och diagram - samla in information och sammanställa den i ett stapeldiagram
<p>M14 inspirera eleven att utarbeta instruktioner som datorprogram i en visuell programmeringsmiljö</p>	<ul style="list-style-type: none"> - planera och utarbeta datorprogram i en visuell programmeringsmiljö 	<p>K1, K4, K5, K6</p>	<p>Visuell programmering</p>	<p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - avläsa tabeller och diagram - samla in information och sammanställa den i ett stapeldiagram <p>För goda kunskaper/vitsord 8:</p>

				<p>Eleven kan programmera ett fungerande program i en visuell programmeringsmiljö.</p> <ul style="list-style-type: none">- göra en följd av instruktioner med hjälp av färdiga kommandon- upptäcka upprepningar i ett mönster eller ett program och förkorta följderna av instruktioner <p>För godkänt/vitsord 5:</p> <ul style="list-style-type: none">- göra en följd av instruktioner med hjälp av färdiga kommandon
--	--	--	--	--

Mål för undervisning Betydelse, värderingar och attityder	Kompetens	Kunskapskrav för goda kunskaper		
M1 bibehålla elevens inspiration och intresse för matematik samt stödja elevens positiva självbild och självförtroende	K1, K3	Används inte som grund för bedömningen. Eleven handleds att reflektera över sina upplevelser som en del av självbedömningen.		
Mål för undervisning Arbetsfärdigheter	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsord 8
M2 handleda eleven att uppfatta samband i det som hen lär sig	- använda samband mellan räknesätten - koppla till egen vardag - öva att tänka på olika sätt	K1, K4	Samband mellan saker man lärt sig	Eleven uppfattar och ger exempel på samband mellan saker som hen lär sig.
M3 handleda eleven att utveckla sin förmåga att ställa frågor och dra motiverade slutsatser utifrån sina observationer	- skriva frågor till uttryck, tabeller och diagram - motivera lösningar och tankeformer	K1, K3, K4, K5	Förmåga att ställa frågor och slutledningsförmåga	Eleven kan presentera matematiskt intressanta frågor och slutledningar.
M4 uppmuntra eleven att presentera sina lösningar och slutledningar för andra med konkreta hjälpmedel, figurer, muntligt och skriftligt, även med hjälp av digitala verktyg	- samarbete och diskussion med andra elever - kunna beskriva hur man tänker - skriva tankeled och jämföra lösningar - använda konkreta modeller, bilder och olika hjälpmedel för att beskriva begrepp	K1, K2, K4, K5	Förmåga att presentera lösningar och slutledningar	Eleven presenterar sina lösningar och slutledningar på olika sätt.

M5 handleda och stödja eleven i utvecklingen av förmågan att lösa problem	<ul style="list-style-type: none"> - använda strategin att arbeta bakåt - lösa slutledningsuppgifter - hitta kombinationer 	K1, K4, K5	Problemlösningsfärdigheter	Eleven kan använda olika strategier vid problemlösning.
M6 handleda eleven att utveckla förmågan att bedöma hur ändamålsenlig en lösning är och om resultatet är rimligt	<ul style="list-style-type: none"> - göra uppskattningar - kunna välja lämpliga enheter - anknyta till och jämföra med egna erfarenheter från vardagen 	K1, K3	Förmåga att bedöma en lösning	Eleven kan i regel bedöma en lösnings ändamålsenlighet och ett resultats rimlighet.

14.4.5 Omgivningslära

14.4.6 Religion

14.4.7 Livsåskådningskunskap

14.4.8 Historia

Historia åk 5 (sida 1/2)

Mål för undervisning Betydelse, värderingar och attityder	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedöm- ningen	Kunskapskrav för goda kun- skaper / vitsordet 8
M1 väcka elevens intresse för historia som vetenskap och identitetsskapande läroämne	Förhistorisk tid och civilisationens uppkomst Eleven får kunskap om människans liv i små populationer, brytningsskedet mellan jakt- och jordbrukskultur och civilisationens uppkomst. Gamla tiden och arvet från antiken Eleven studerar demokratins uppkomst i den grekiska världen och det romerska samhället. Tidsperioden granskas också utgående från bosättningen i Norden och speciellt Sjundeå. Medeltiden Eleven utforskar den medeltida världsbilden samt kulturella likheter och skillnader mellan öst och väst och hur de påverkat olika folkgrupper. Här behandlas också övergången till historisk tid i Finland och införlivandet med det svenska riket samt livet i Sjundeå under medeltiden.	K1–K7		Används inte som grund för bedömningen. Eleverna ska handledas att reflektera över sina erfarenheter, som ett led i självbedömningen.
Mål för undervisning				
M2 vägleda eleven att känna igen olika historiska källor		K1–K2, K4–K5, K7	Förmåga att känna igen historiska källor	Eleven kan under handledning söka historisk information i olika informationskällor.
M3 hjälpa eleven att inse att historisk information kan tolkas på olika sätt		K1–K2, K4–K7	Insikt i att historisk information kan tolkas på olika sätt	Eleven förstår att det är skillnad på fakta och tolkning.

Mål för undervisning Att förstå historiska företeelser	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedöm- ningen	Kunskapskrav för goda kun- skaper / vitsordet 8
M4 hjälpa eleven att förstå olika sätt att dela in historien i epoker och att använda därmed relaterade historiska begrepp	Förhistorisk tid och civilisationens uppkomst Eleven får kunskap om människans liv i små populationer, brytningsskedet mellan jakt- och jordbrukskultur och civilisationens uppkomst. Gamla tiden och arvet från antiken Eleven studerar demokratins uppkomst i den grekiska världen och det romerska samhället. Tidsperioden granskas också utgående från bosättningen i Norden och speciellt Sjundeå. Medeltiden Eleven utforskar den medeltida världsbilden samt kulturella likheter och skillnader mellan öst och väst och hur de påverkat olika folkgrupper. Här behandlas också övergången till historisk tid i Finland och införlivandet med det svenska riket samt livet i Sjundeå under medeltiden.	K1, K2, K3	Kronologisk uppfattning	Eleven känner igen de centrala indelningarna i historiska epoker.
M5 hjälpa eleven att förstå motiv bakom människans handlingar		K1–K4, K6–K7	Historisk inlevelseförmåga	Eleven kan leva sig in i hur människor levde förr.
M6 vägleda eleven att inse olika orsaker till och följder av historiska händelser och företeelser		K2, K4, K7	Förståelse för orsakssammanhang i historia	Eleven känner igen historiska orsakssammanhang.
M7 hjälpa eleven att identifiera förändringar i den egna familjens eller samhällets historia samt förstå hur samma förändringar har kunnat få olika innebörd för olika människor		K1–K7	Förmåga att förstå förändring	Eleven kan beskriva förändringar.

M8 lära eleven att uppfatta historiska kontinuiteter

K1, K2,
K4, K7

Förmåga att förstå
kontinuitet

Eleven förstår att det finns
företeelser som ospänner
flera epoker.

Mål för undervisning Att använda historisk information	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedöm- ningen	Kunskapskrav för goda kun- skaper / vitsordet 8
M9 vägleda eleven att redogöra för orsaker till förändringar	Förhistorisk tid och civilisationens uppkomst Eleven får kunskap om människans liv i små populationer, brytningskedet mellan jakt- och jordbrukskultur och civilisationens uppkomst.	K1, K2, K4	Förmåga att beskriva förhållandet mellan orsak och verkan	Eleven kan ge exempel på förhållandet mellan orsak och verkan i historiska företeelser.
M10 lära eleven förklara hur tolkningar kan ändras på grund av nya källor eller betraktelsesätt	Gamla tiden och arvet från antiken Eleven studerar demokratins uppkomst i den grekiska världen och det romerska samhället. Tidsperioden granskas också utgående från bosättningen i Norden och speciellt i Sjundeå.	K1–K7	Förmåga att förklara tolkningar	Eleven kan ge exempel på händelser eller företeelser som kan tolkas på olika sätt.
M11 instruera eleven att förklara mänsklig aktivitet	Medeltiden Eleven utforskar den medeltida världsbilden samt kulturella likheter och skillnader mellan öst och väst och hur de påverkat olika folkgrupper. Här behandlas också övergången till historisk tid i Finland och införlivandet med det svenska riket samt livet i Sjundeå under medeltiden.	K1–K4, K6–K7	Förmåga att förklara mänsklig aktivitet	Eleven kan berätta och förklara en händelse eller företeelse ur en annan människas synvinkel.

14.4.9 Samhällslära

Samhällslära åk 4 (sida 1/2)

Mål för undervisning Betydelse, värderingar och attityder	Centralt innehåll	Kunskapskrav för goda kunskaper/ vitsordet 8		
M1 väcka elevens intresse för det omgivande samhället och för samhällslära som vetenskap M2 stödja eleven att träna sin etiska omdömesförmåga i olika mänskliga, samhälleliga och ekonomiska frågor	Vardagskompetens och kontroll över det egna livet Ett demokratiskt samhälle Aktivt medborgarskap och påverkan Ekonomisk verksamhet	Används inte som grund för bedömningen. Eleverna uppmuntras att reflektera över sina erfarenheter som en del av självbedömningen.		
Mål för undervisning Att inhämta kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och förståelse för samhällsfrågor	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper/ vitsordet 8
M3 stödja eleven att uppfatta sig själv som en individ och medlem i olika grupper och handleda eleven att förstå betydelsen av de mänskliga rättigheterna och jämlikhet samt att känna till grunderna för rättssystemet	Vardagskompetens och kontroll över det egna livet Ett demokratiskt samhälle Aktivt medborgarskap och påverkan	K2, K3, K4, K7	Förmåga att reflektera över gemensamma spelregler och principen om lika värde	Eleven förstår betydelsen av gemensamma spelregler. Eleven känner till de mänskliga rättigheterna och rättsväsendets grunder.
M4 handleda eleven att analysera mediernas roll och betydelse i samhället	Vardagskompetens och kontroll över det egna livet Ett demokratiskt samhälle Aktivt medborgarskap och påverkan Ekonomisk verksamhet	K2, K4, K5	Förmåga att analysera mediernas roll	Eleven förstår att medier kan användas för att påverka.

M5 hjälpa eleven att inse betydelsen av arbete och entreprenörskap i närmiljön	Vardagskompetens och kontroll över det egna livet Ekonomisk verksamhet	K3, K4, K6, K7	Förmåga att förstå betydelsen av arbete och entreprenörskap	Eleven förstår betydelsen av arbete och entreprenörskap i närmiljön (t.ex. den egna familjen).
M6 handleda eleven att förstå att information om samhällsfrågor som produceras av olika aktörer förmedlar olika värden och perspektiv och har olika syften	Vardagskompetens och kontroll över det egna livet Ett demokratiskt samhälle Aktivt medborgarskap och påverkan	K1, K2, K4	Förmåga att uppfatta olika perspektiv, syften och värderingar	Eleven förstår att samhällsinformation som produceras av olika aktörer förmedlar olika värden och perspektiv och har olika syften.

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
Att implementera kunskaper om samhället				
M7 uppmuntra eleven att träna grundläggande demokratisk kompetens och att diskutera olika åsikter konstruktivt	Vardagskompetens och kontroll över det egna livet Ett demokratiskt samhälle Aktivt medborgarskap och påverkan	K2, K6, K7	Förmåga att tillämpa grundläggande demokratisk kompetens samt samhällskunskaper och färdigheter i praktiken	Eleven kan tillämpa demokratiska färdigheter, till exempel att lyssna, ta ställning och anpassa sig till majoritetsbeslut.
M8 hjälpa eleven att förstå grunderna för sin egen penninganvändning och sina egna konsumtionsval och öva färdigheter som anknyter till dem	Vardagskompetens och kontroll över det egna livet Ekonomisk verksamhet	K3	Förmåga att tillämpa grunderna för penninganvändning och egna konsumtionsval	Eleven kan motivera sin penninganvändning och sina konsumtionsval.
M9 uppmuntra eleven att delta i olika samhällsaktiviteter och träna sig i medieanvändning på ett säkert och samhällsmedvetet sätt	Vardagskompetens och kontroll över det egna livet Aktivt medborgarskap och påverkan	K3, K4, K5, K7	Mediekunskap och mediekompetens	Eleven kan grunderna i att använda medier som verktyg på ett säkert och samhällsmedvetet sätt.

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper
Kulturell förståelse och multilitteracitet				
M6 handleda eleven att analysera sina musikaliska upplevelser och musikens estetiska, kulturella och historiska mångfald. Genom musikundervisningen skapa öppenhet kulturer emellan.	I undervisningen skapas personliga kopplingar till det egna kulturarvet. Eleven bekantar sig med musik från olika tider, länder och kulturer. Musikundervisningen anknyter till årskursinnehållet i andra ämnen. I undervisningen utnyttjar man de möjligheter som konst- och kulturinstitutioner och andra samarbetspartner erbjuder.	K1, K2, K3, K4, K7	Förmåga att uppfatta musikens betydelse	Eleven framför synpunkter utgående från sina iakttagelser och upplevelser av musikalisk verksamhet.
M7 handleda eleven att förstå musikaliska begrepp och principerna för notationssätten inom musiken i samband med musicerande.	Eleven handleds att förstå notationstecken i samband med musicerandet.	K1, K4	Förståelse för notationssätten inom musiken	Eleven kan följa musiknotationer som övats i samband med musicerande.
Välbefinnande och säkerhet i musik				
M8 hjälpa eleven att iaktta hur musiken påverkar välbefinnandet och att se till att musik- och ljudmiljön är trygg	Eleven övar trygga musikaliska arbetssätt och att bli medvetna om den optimala egna och gemensamma ljudmiljön. Eleven bekantar sig med musikutrustningen i skolan.	K3, K5	Förmåga att använda instrument och anläggningar på ett säkert och ändamålsenligt sätt	Eleven tar hänsyn till bl.a. faktorer som påverkar ljud- och musikvolymen då hen använder anläggningar och instrument.

Mål för undervisning Förmåga att lära sig musik	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper
M9 handleda eleven att utveckla sina musikaliska färdigheter genom övning, att vara med och ställa upp mål och att utvärdera sina framsteg i förhållande till målen	Läraren stärker elevens studiefärdighet och initiativförmåga. Eleven ska erbjudas möjlighet att påverka repertoar, grupparbeten, arbetssätt och användning av läromedel.	K1, K2, K4, K3, K6	Förmåga att lära sig, arbetsfärdigheter	Eleven ställer upp mål för att utveckla sina musikaliska färdigheter och strävar i sitt musicerande till att nå sitt mål.

Mål för undervisning Delaktighet	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper/ vitsordet 8
M1 uppmuntra eleven att delta i gemensamt musicerande och att medverka till att skapa en positiv sammanhållning i sin grupp	Eleven sjunger, spelar, lyssnar, rör sig till, improviserar och komponerar musik tillsammans med andra.	K2, K6, K7	Förmåga att musicera tillsammans	Eleven tar, vid gemensamt musicerande, hänsyn till de andra i gruppen.

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet 8
Musikaliska kunskaper och färdigheter, kreativt skapande				
M2 handleda eleven till en naturlig röst användning och sång samt att utveckla sina färdigheter att spela i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och/eller ackordinstrument.	Eleven handleds i sångteknik och röst användning. Eleven övar lätt stämsång. Eleven öva grundläggande teknik i att musicera med hjälp av kropps-, rytm-, melodi- och ackordinstrument.	K2	Förmåga att sjunga och spela i grupp	Eleven sjunger och spelar tillsammans med andra och försöker anpassa sig till den musikaliska helheten.
M3 uppmuntra eleven att kroppsligt uttrycka musik, bilder, berättelser och känslor genom rörelse.	Eleven rör sig till musik. Eleven tolkar berättelser, bilder och känslor genom rörelse.	K1, K2	Förmåga att röra sig till musik	Eleven rör sig till musik och använder sin kropp för att uttrycka sig musikaliskt.
M4 erbjuda eleven möjligheter att uppleva och lyssna till ljudmiljöer och musik och hjälpa eleven att analysera och berätta om vad hen hört	Eleven ges möjlighet att lyssna på och får en upplevelse av musik från olika genrer; bl.a. barnmusik, musik från olika kulturer, konstmusik, populärmusik och folkmusik. I repertoaren ska ingå produkter och kompositioner som eleverna själva skapat.	K2	Förmåga att lyssna till musik	Eleven lyssnar koncentrerat till musik och framför sina synpunkter på det hen hört.
M5 uppmuntra eleven att improvisera samt planera och skapa mindre kompositioner eller tvärkonstnärliga helheter på olika sätt, även med hjälp av digitala verktyg	Eleven ges möjlighet att använda digitala verktyg i den musikaliska verksamheten. Eleven skapar genom improvisation och planering mindre kompositioner.	K1, K2, K5, K6	Förmåga att kreativt uttrycka musikaliskt tänkande på olika sätt	Eleven hittar på egna lösningar genom att använda sig av ljud, musik, bilder eller andra uttrycksätt och kan vid behov under handledning utnyttja de möjligheter musikteknologin erbjuder.

Mål för undervisning Kulturell förståelse och multilitteracitet	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper/ vitsordet 8
M6 handleda eleven att analysera sina musikaliska upplevelser och musikens estetiska, kulturella och historiska mångfald. Genom musikundervisningen skapa öppenhet kulturer emellan.	I undervisningen skapas personliga kopplingar till det egna kulturarvet och behandlar musik från olika tider, länder och kulturer. Musikundervisningen anknyter till årskursinnehållet i de andra ämnen. I undervisningen utnyttjar man de möjligheter som konst- och kulturinstitutioner och andra samarbetspartner erbjuder.	K2	Förmåga att uppfatta musikens betydelse	Eleven framför synpunkter utgående från sina iakttagelser och upplevelser av musikalisk verksamhet.
M7 handleda eleven att förstå musikaliska begrepp och principerna för notationssätten inom musiken i samband med musicerande	Eleven handleds att förstå notationstecken i samband med musicerandet.	K4	Förståelse för notationssätten inom musiken	Eleven kan följa musiknotationer som övats i samband med musicerande.
Mål för undervisning Välbefinnande och säkerhet i musik	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper/ vitsordet 8
M8 hjälpa eleven att iaktta hur musiken påverkar välbefinnandet och att se till att musik- och ljudmiljön är trygg	Eleven övar trygga musikaliska arbetssätt och att bli medvetna om den optimala egna och gemensamma ljudmiljön. Eleven bekantar sig med musikutrustningen i skolan.	K3	Förmåga att använda instrument och anläggningar på ett säkert och ändamålsenligt sätt	Eleven tar hänsyn till bland annat faktorer som påverkar ljud- och musikvolymen då hen använder anläggningar och instrument.

Mål för undervisning Förmåga att lära sig musik	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
M9 handleda eleven att utveckla sina musikaliska färdigheter genom övning, att vara med och ställa upp mål och att utvärdera sina framsteg i förhållande till målen	Läraren stärker elevens studiefärdighet och initiativförmåga. Eleven ska erbjudas möjlighet att påverka repertoar, grupparbeten, arbetssätt och användning av läromedel.	K1	Förmåga att lära sig, arbetsfärdigheter	Eleven ställer upp mål för att utveckla sina musikaliska färdigheter och strävar i sitt musicerande till att nå sitt mål.

Mål för undervisning Delaktighet	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för be- dömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
M1 uppmuntra eleven att delta i gemensamt musicerande och att medverka till att skapa en positiv sammanhållning i sin grupp	Eleven sjunger, spelar, lyssnar, rör sig till, improviserar och komponerar musik tillsammans med andra.	K2, K6, K7	Förmåga att musicera tillsammans	Eleven tar vid gemensamt musicerande hänsyn till de andra i gruppen.

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
Musikaliska kunskaper och färdigheter, kreativt skapande				
M2 handleda eleven till en naturlig röst användning och sång samt att utveckla sina färdigheter att spela i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument.	Eleven övar sångteknik och röst användning. Eleven övar lätt stämsång. Eleven övar grundläggande teknik i att musicera med hjälp av kropps-, rytm-, melodi- och ackordinstrument.	K2	Förmåga att sjunga och spela i grupp	Eleven sjunger och spelar tillsammans med andra och försöker anpassa sig till den musikaliska helheten.
M3 uppmuntra eleven att kroppsligt uttrycka musik, bilder, berättelser och känslor genom rörelse	Eleven rör sig till musik. Eleven tolkar berättelser, bilder och känslor genom rörelse.	K1, K2	Förmåga att röra sig till musik	Eleven rör sig till musik och använder sin kropp för att uttrycka sig musikaliskt.
M4 erbjuda eleven möjligheter att uppleva och lyssna till ljudmiljöer och musik och hjälpa eleven att analysera och berätta om vad hen hört	Eleven lyssnar och får en upplevelse av musik från olika genrer; bl.a. barnmusik, musik från olika kulturer, konstmusik, populärmusik och folkmusik. I repertoaren ska ingå produkter och kompositioner som eleverna själva skapat.	K2	Förmåga att lyssna till musik	Eleven lyssnar koncentrerat till musik och framför sina synpunkter på det hen hört.
M5 uppmuntra eleven att improvisera samt planera och skapa mindre kompositioner eller tvärkonstnärliga helheter på olika sätt, även med hjälp av digitala verktyg	Eleven ska ges möjlighet att använda digitala verktyg i den musikaliska verksamheten. Eleven skapar genom improvisation och planering mindre kompositioner.	K1, K2, K5, K6	Förmåga att kreativt uttrycka musikaliskt tänkande på olika sätt	Eleven hittar på egna lösningar genom att använda sig av ljud, musik, bilder eller andra uttryckssätt och kan vid behov under handledning utnyttja de möjligheter musikteknologin erbjuder.

Mål för undervisning Kulturell förståelse och multilitteracitet	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
M6 handleda eleven att analysera sina musikaliska upplevelser och musikens estetiska, kulturella och historiska mångfald. Genom musikundervisningen skapa öppenhet kulturer emellan.	I undervisningen skapar eleven personliga kopplingar till det egna kulturarvet och behandlar musik från olika tider, länder och kulturer. Musikundervisningen anknyter till årskursinnehållet i andra ämnen. I undervisningen utnyttjar man de möjligheter som konst- och kulturinstitutioner och andra samarbetspartner erbjuder.	K2	Förmåga att uppfatta musikens betydelse	Eleven framför synpunkter utgående från sina iakttagelser och upplevelser av musikalisk verksamhet.
M7 handleda eleven att förstå musikaliska begrepp och principerna för notationssätten inom musiken i samband med musicerande	Eleven handleds att förstå notationstecken i samband med musicerandet.	K4	Förståelse för notationssätten inom musiken	Eleven kan följa musiknotationer som övats i samband med musicerande.
Mål för undervisning Välbefinnande och säkerhet i musik	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
M8 hjälpa eleven att iaktta hur musiken påverkar välbefinnandet och att se till att musik- och ljudmiljön är trygg	Eleven övar trygga musikaliska arbetsätt och att bli medveten om den optimala egna och gemensamma ljudmiljön. Eleven bekantar sig med musikutrustningen i skolan.	K3	Förmåga att använda instrument och anläggningar på ett säkert sätt	Eleven tar hänsyn till bland annat faktorer som påverkar ljud- och musikvolymen då hen använder anläggningar och instrument.

Mål för undervisning Förmåga att lära sig musik	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
M9 handleda eleven att utveckla sina musikaliska färdigheter genom övning, att vara med och ställa upp mål och att utvärdera sina framsteg i förhållande till målen	Läraren stärker elevens studiefärdighet och initiativförmåga. Eleven ska erbjudas möjlighet att påverka repertoar, grupparbeten, arbetssätt och användning av läromedel.	K1	Förmåga att lära sig, arbetsfärdigheter	Eleven ställer upp mål för att utveckla sina musikaliska färdigheter och strävar i sitt musicerande till att nå sina mål.

14.4.11 Bildkonst

Bildkonst åk 3 (sida 1/2)

Mål för undervisning Att iaktta och tänka visuellt	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedöm- ningen	Kunskapskrav för goda kun- skaper
M1 sporra eleven att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur med olika sinnen och genom att använda olika bilder	<p>Iaktta former och färger samt naturen och byggnaderna i omgivningen</p> <p>Iaktta omgivningen under olika årstider</p> <p>Egna bilder såsom serier, illustrationer, reklam och video</p>	K1, K3, K4, K5	Förmåga att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur	Eleven kan iaktta omgivningen och andra bilder på ett mångsidigt sätt
M2 uppmuntra eleven att diskutera om sina iakttagelser och tankar och att öva sig att motivera sina åsikter	<p>Diskutera kring iakttagelser i närmiljön. Använda olika begrepp.</p> <p>Utveckla fantasin.</p>	K2, K4, K5, K6	Förmåga att uttrycka sina iakttagelser och tankar verbalt	Eleven kan beskriva och motivera sina visuella iakttagelser
M3 inspirera eleven att uttrycka sina iakttagelser och tankar genom bild och genom andra uttrycksätt	<p>Skissa och teckna efter modell</p> <p>Med olika uttrycksätt bearbeta sina iakttagelser på ett personligt och kreativt sätt</p>	K2, K3, K4, K5	Förmåga att uttrycka sina iakttagelser och tankar med olika uttrycksätt	Eleven kan med bilder och andra uttrycksätt bearbeta sina iakttagelser

Mål för undervisning Att skapa bilder	Centralt Innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedöm- ningen	Kunskapskrav för goda kuskaper
M4 handleda eleven att mångsidigt använda olika material, tekniker och uttryckssätt och att öva sin förmåga att skapa bilder	Teckna, måla, arbeta med lera, tredimensionellt skapande, trycktekniker arbeta med digitala bilder, collage Grunderna i färglära Skapa djup i bilden	K2, K3, K5, K6	Förmåga att använda visuella uttryckssätt	Eleven kan använda olika material och tekniker för att skapa bilder. Eleven känner till grundfärger, mellanfärger, komplementfärger
M5 uppmuntra eleven till långsiktigt bildskapande arbete och till att utveckla sina visuella färdigheter självständigt och tillsammans med andra	Planera arbetet och se skapandet som en process. Arbeta i grupp kring större projekt Se samband mellan bildkonsten och andra ämnen.	K1, K2, K3, K5,	Förmåga att arbeta långsiktigt med bildskapandet.	Eleven kan använda olika uttryckssätt, arbeta långsiktigt och färdigställa arbeten.
M6 handleda eleven att bekanta sig med olika former av visuell kommunikation och att använda olika visuella uttryckssätt för att påverka i sina bilder	Illustration, tecknade serier, reklam, foto, film, animation, bilden i media Bekanta sig med data-och kommunikationsteknik Med sitt skapande vara synlig i skolmiljön och även påverka visuellt i det egna klassrummet.	K1, K2, K4, K7	Förmåga att påverka och delta med hjälp av bilder	Eleven kan uttrycka sina åsikter genom att använda olika visuella uttryckssätt

Mål för undervisning Att tolka visuell kultur	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kuskaper
M7 vägleda eleven att iaktta bilder ur olika perspektiv och i olika sammanhang och att fundera över förhållandet mellan fakta och fiktion	Tolka olika bildtyper; reflektera kring bildens uppbyggnad, funktion och ursprung Bilden i media, dataspel, sociala medier	K1, K2, K4, K5	Förmåga att iaktta bilder	Eleven kan iaktta hur bildernas innehåll, form och kontext påverkar tolkningen av bilderna
M8 handleda eleven att tolka konst och annan visuell kultur ur verkets, konstnärens och betraktarens perspektiv och att reflektera över hur historiska och kulturella faktorer påverkar bilder	Diskutera konst ur olika perspektiv och reflektera kring hur olika faktorer påverkar bildens uppbyggnad i .t.ex. konstbild, gaturreklam, dataspel	K1, K4, K5, K6	Förmåga att tolka bilder ur olika perspektiv	Eleven kan analysera bilden och dess härkomst
M9 uppmuntra eleven att använda olika uttrycksätt från olika tider och kulturer i sina bilder	Bekanta sig med lokala museer Bekanta sig med och låta sig inspireras av några kända finländska konstnärer. Ursprungskulturernas bilder Vardagliga föremål	K1, K2, K5, K6	Förmåga att i sitt bildskapande inspireras av olika kulturers bilder	Eleven känner till några finländska konstnärer och kända verk som de har skapat Eleven kan i sitt eget bildskapande använda olika kulturers visuella uttrycksätt.

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedöm- ningen	Kunskapskrav för goda kuskaper
Att uppfatta estetiska, ekologiska och etiska värden				
M10 vägleda eleven att diskutera värden som finns i konsten, omgivningen och i den visuella kulturen	Diskussioner kring värden inom konst, mil- jön och annan visuell kultur, t.ex. bilder på internet Diskussioner kring vad som är sunt och vad som kan vara till skada En trivsam, välplanerad och hållbar omgiv- ning	K3, K4, K6, K7	Förmåga att granska värden i visuell kul- tur	Eleven kan uttrycka sin åsikt om värden i de bilder som finns i omgivningen
M11 handleda eleven att beakta kulturell mångfald och hållbar utveckling i sina bilder och vid val av arbetssätt	Gå igenom materialvård och återvinning. Naturmaterial, restmaterial Mångkulturalismen och det gemensamma ansvaret för hållbar utveckling.	K1, K2, K4, K7	Förmåga att välja innehåll och arbets- sätt Förmåga till öppen- het inför mångkul- turalism	Eleven känner till hur man ren- gör redskap och använder material på ett hållbart sätt Eleven kan i sina bilder beakta kulturell mångfald

Mål för undervisning Att iaktta och tänka visuellt	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
M1 sporra eleven att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur med olika sinnen och genom att använda olika bilder	<p>laktta former och färger samt naturen och byggnaderna i omgivningen</p> <p>laktta förändringar i närmiljön</p> <p>laktta konst och bruksföremål</p> <p>Egna bilder såsom serier, illustrationer,</p>	K1, K3, K4, K5	Förmåga att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur	Eleven kan iaktta omgivningen och andra bilder på ett mångsidigt sätt
M2 uppmuntra eleven att diskutera om sina iakttagelser och tankar och att öva sig att motivera sina åsikter	<p>Diskutera kring iakttagelser i närmiljön. Använda olika begrepp.</p> <p>Utveckla fantasin.</p>	K2, K4, K5, K6	Förmåga att uttrycka sina iakttagelser och tankar verbalt	Eleven kan beskriva och motivera sina visuella iakttagelser
M3 inspirera eleven att uttrycka sina iakttagelser och tankar genom bild och genom andra uttryckssätt	<p>Skissa och teckna efter modell</p> <p>Med olika uttryckssätt bearbeta sina iakttagelser på ett personligt och kreativt sätt</p>	K2, K3, K4, K5	Förmåga att uttrycka sina iakttagelser och tankar med olika uttryckssätt	Eleven kan med bilder och andra uttryckssätt bearbeta sina iakttagelser

Mål för undervisning Att skapa bilder	Centralt Innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedöm- ningen	Kunskapskrav för goda kuskaper
M4 handleda eleven att mångsidigt använda olika material, tekniker och uttryckssätt och att öva sin förmåga att skapa bilder	<p>Teckna, måla, arbeta med lera, tredimensionellt skapande, trycktekniker</p> <p>arbeta med digitala bilder, collage</p> <p>Grunderna i färglära</p> <p>Skapa djup i bilden med hjälp av färger former och rytmer</p> <p>Bildberättande, bildstorlekar och bild-</p>	K2, K3, K5, K6	Förmåga att använda visuella uttryckssätt	Eleven kan använda olika material och tekniker för att skapa bilder.
M5 uppmuntra eleven till långsiktigt bildskapande arbete och till att utveckla sina visuella färdigheter självständigt och tillsammans med andra	<p>Planera arbetet och se skapandet som en process från skiss till färdigt arbete</p> <p>Arbeta enskilt och i grupp kring större projekt</p> <p>Se samband mellan bildkonsten och andra ämnen.</p>	K1,K2, K3, K5,	Förmåga att jobba långsiktigt med bilder enskilt och tillsammans med andra.	Eleven kan använda olika uttryckssätt, arbeta långsiktigt och färdigställa arbeten. Eleven kan samarbeta och jobba ämnesövergripande.

M6 handleda eleven att bekanta sig med olika former av visuell kommunikation och att använda olika visuella uttryckssätt för att påverka i sina bilder	Illustration, tecknade serier, reklam, foto, film, animation, bilden i media Använda sig av data-och kommunikationsteknik Med sitt skapande vara synlig i skolmiljön och även påverka visuellt i det egna klassrummet. T.ex. "Dagens bild utställning"	K1, K2, K4, K7	Förmåga att påverka och delta med hjälp av bilder	Eleven kan uttrycka sina åsikter genom att använda olika visuella uttryckssätt
Mål för undervisning Att tolka visuell kultur	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kuskaper
M7 vägleda eleven att iaktta bilder ur olika perspektiv och i olika sammanhang och att fundera över förhållandet mellan fakta och fiktion	Tolka olika bildtyper; reflektera kring bildens uppbyggnad, symbolik, funktion och ursprung Bilden i media, t.ex. nyhetsbilden dataspel, sociala medier Egna åsikter och kritiskt tänkande	K1, K2, K4, K5	Förmåga att iaktta bilder samt deras ursprung och funktion	Eleven kan iaktta hur bildernas innehåll, form och kontext påverkar tolkningen av bilderna Eleven kan skilja mellan fakta och fiktion
M8 handleda eleven att tolka konst och annan visuell kultur ur verkets, konstnärens och betraktarens perspektiv och att reflektera över hur historiska och kulturella faktorer påverkar bilder	Diskutera konst ur olika perspektiv och reflektera kring hur olika faktorer påverkar bildens uppbyggnad	K1, K4, K5, K6	Förmåga att tolka bilder ur olika perspektiv	Eleven kan analysera bilden och dess härkomst
M9 uppmuntra eleven att använda olika uttryckssätt från olika tider och kulturer i sina bilder	Bekanta sig med nordisk, fornnordisk konst Vikingakonst, Samekonst Förhistorisk konst Utforska olika bruksföremåls material, form och användbarhet. Museibesök	K1, K2, K5, K6	Förmåga att i sitt bildskapande inspireras av olika kulturers bilder	Eleven känner till nordisk konst Eleven kan i sitt eget bildskapande använda olika kulturers visuella uttryckssätt.

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedöm- ningen	Kunskapskrav för goda kuskaper
Att uppfatta estetiska, ekologiska och etiska värden				
M10 vägleda eleven att diskutera värden som finns i konsten, omgivningen och i den visuella kulturen	Diskutera bilden i sociala medier, vilka etiska och estetiska värden har den? Diskussioner kring vad som är sunt och vad som kan vara till skada En trivsamt, välplanerad och hållbar omgivning	K3, K4, K6, K7	Förmåga att granska värden i visuell kultur	Eleven kan uttrycka sin åsikt om värden i de bilder som finns i omgivningen
M11 handleda eleven att beakta kulturell mångfald och hållbar utveckling i sina bilder och vid val av arbetsätt	Materialvård och återvinning. Naturkonst och skräpkonst Formgivning Mångkulturalism och det gemensamma ansvaret för hållbar utveckling	K1, K2, K4, K7	Förmåga att välja innehåll och arbetsätt	Eleven känner till hur man rengör redskap och använder material på ett hållbart sätt Eleven kan i sina bilder beakta kulturell mångfald

Mål för undervisning Att iaktta och tänka visuellt	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för be- dömningen	Kunskapskrav för goda kunskap- er / vitsordet 8
M1 sporra eleven att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur med olika sinnen och genom att använda olika bilder	Iaktta, teckna efter modell och skissa Egna bilder, omgivningens bilder och konsten i världen. Byggnadstraditioner i den egna hembygden museibesök	K1, K3, K4, K5	Förmåga att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur	Eleven kan göra mångsidiga iakttagelser gällande omgivningen och dess bilder genom att använda visuella uttryckssätt
M2 uppmuntra eleven att diskutera om sina iakttagelser och tankar och att öva sig att motivera sina åsikter	Diskussion kring olika bilder och miljöer Gemensam feedback	K2, K4, K5, K6	Förmåga att uttrycka sina iakttagelser och tankar verbalt	Eleven kan beskriva sina iakttagelser om omgivningen, konst och annan visuell kultur och motiverar sina tankar verbalt.
M3 inspirera eleven att uttrycka sina iakttagelser och tankar genom bild och genom andra uttryckssätt	Kreativitet Jobba experimentellt, fördomsfritt och med inlevelse	K2, K3, K4, K5	Förmåga att uttrycka sina iakttagelser och tankar visuellt	Eleven kan uttrycka sina iakttagelser och tankar förutom med bilder även genom andra uttryckssätt

Mål för undervisning Att skapa bilder	Centralt Innehåll	Kompe- tens	Föremål för be- dömningen	Kunskapskrav för goda kuskaper
M4 handleda eleven att mångsidigt använda olika material, tekniker och uttryckssätt och att öva sin förmåga att skapa bilder	Teckning, målning, grafik, keramik, tredimensionellt skapande, digitalt bildarbete, foto, film animation Bildberättande, bildstorlekar och bildvinklar Teckna djup och perspektiv Rena och brutna färger Prisma och regnbågens färger	K2, K3, K5, K6	Förmåga att använda visuella uttryckssätt	Eleven kan använda olika material, tekniker och uttryckssätt för att skapa bilder.
M5 handleda eleven att målinriktat utveckla sina visuella färdigheter självständigt och tillsammans med andra	Planera arbetet och se skapandet som en process från skiss till färdigt arbete Par och grupparbeten Se samband mellan bildkonsten och andra ämnen. Större projekt	K1, K2, K3, K5,	Förmåga att utveckla sina visuella färdigheter	Eleven kan ställa upp mål och sträva efter att utveckla sina visuella färdigheter på egen hand och i grupp.
M6 handleda eleven att bekanta sig med olika former av visuell kommunikation och att använda olika visuella uttryckssätt för att påverka i sina bilder	Skapa bildberättelser och reklam Reflektera över bilden i media Använda sig av data-och kommunikationsteknik Kodning Med sitt skapande vara synlig i skolmiljön och även påverka	K1, K2, K4, K7	Förmåga att påverka och delta med hjälp av bilder	Eleven kan uttrycka sina åsikter genom att använda olika visuella uttryckssätt

Mål för undervisning Att tolka visuell kultur	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kuskaper
M7 vägleda eleven att iaktta bilder ur olika perspektiv och i olika sammanhang och att fundera över förhållandet mellan fakta och fiktion	Tolka olika bildtyper; reflektera kring bildens uppbyggnad, funktion och ursprung Bilden i media, dataspel, sociala medier Egna åsikter och kritiskt tänkande Dokumentär och fiktiv film	K1, K2, K4, K5	Förmåga att iaktta bilder	Eleven kan iaktta hur bildernas innehåll, form och kontext påverkar tolkningen av bilderna.
M8 handleda eleven att tolka konst och annan visuell kultur ur verkets, konstnärens och betraktarens perspektiv och att reflektera över hur historiska och kulturella faktorer påverkar bilder	Diskutera konst ur olika perspektiv och reflektera kring hur olika faktorer påverkar bildens uppbyggnad Föreställande och abstrakt konst Verklighetstrogen bild och fantasibild	K1, K4, K5, K6	Förmåga att tolka bilder ur olika perspektiv	Eleven kan tolka bilder ur verkets, konstnärens och betraktarens perspektiv och utnyttjar sina tolkningar i diskussioner om bilderna.
M9 uppmuntra eleven att använda olika uttrycksätt från olika tider och kulturer i sina bilder	Västerländsk konsthistoria Europeiska konstnärer Tidiga högkulturer, samarbete med historieundervisningen	K1, K2, K5, K6	Förmåga att använda visuella uttrycksätt	Eleven känner till några europeiska konstnärer Eleven kan använda sig av olika visuella uttrycksätt då hen granskar konst och annan visuell kultur samt då hen gör egna bilder.

Mål för undervisning Att uppfatta estetiska, ekologiska och etiska värden	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedöm- ningen	Kunskapskrav för goda kuskaper
M10 vägleda eleven att diskutera värden som finns i konsten, omgivningen och i den visuella kulturen	<p>Bilden i sociala medier och dess etiska och estetiska värden</p> <p>Diskussioner kring vad som är sunt och vad som kan vara till skada</p> <p>Skönhetsuppfattningen under olika tider</p> <p>Människobilden i media</p>	K3, K4, K6, K7	Förmåga att granska värden	Eleven kan uttrycka sin åsikt om värden som kommer till uttryck i konsten, i omgivning- en och i den visuella kulturen
M11 handleda eleven att beakta kulturell mång- fald och hållbar utveckling i sina bilder och vid val av arbetssätt	<p>Vård av material och redskap Produktplanering; form, användning och utse- ende</p> <p>Formgivning ur miljöestetiskt perspektiv</p> <p>Återanvända material</p>	K1, K2, K4, K7	Förmåga att välja innehåll och arbets- sätt	Eleven beaktar i sina bilder aspekter som hör samman med kulturell mångfald och hållbar utveckling.

Slöjd åk 3

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för goda kunskaper
M4 Handleda eleven att bli bekant med olika termer, använda många olika material samt kunna bearbeta material på ett ändamålsenligt sätt	<p>- Läraren använder och diskuterar centrala slöjdbegrepp med eleven.</p> <p>- Eleven erhåller kunskaper om olika material och handleds i hur dessa används inom olika slöjdtekniker.</p> <p>- Eleven experimenterar och prövar sig fram genom att bearbeta olika material och tekniker i sina produkter och alster.</p>	K4, K6, K7	Förmåga att välja, kombinera och använda material och tillverkningstekniker som används inom slöjden	<p>Eleven väljer, kombinerar och använder på ett ändamålsenligt sätt olika material och tillverkningstekniker.</p> <p>Eleven känner till och kan använda slöjdtermer.</p>
M5 Uppmuntra eleven att arbeta långsiktigt och ansvarsfullt och med hänsyn till trygghet och säkerhet samt lära eleven att använda ändamålsenliga redskap	<p>- Elevens förhållningssätt till ämnet och hans initiativförmåga diskuteras i undervisningen.</p> <p>- Ordningsregler och arbets säkerhet diskuteras och tydliggörs för eleverna.</p> <p>- Eleven handleds i hur olika redskap och maskiner fungerar och hur de kan tillämpas tryggast.</p> <p>- Eleven undersöker hur konstruktioner skapas och hur energi kan utnyttjas.</p>	K3, K6	Förmåga att välja och använda arbetsredskap, maskiner och anordningar	<p>Eleven tar ansvar för sitt arbete och arbetar målinriktat.</p> <p>Eleven kan redogöra för hur enkla och vardagliga apparater fungerar.</p> <p>Eleven kan använda lämpliga arbetsredskap, maskiner och apparater på ett korrekt, säkert och ändamålsenligt sätt.</p>

Slöjd åk 4

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
M1 Stärka elevens intresse för arbete med händerna samt väcka elevens nyfikenhet för kreativt, experimentellt och lokalt förankrat slöjdarbete	<ul style="list-style-type: none"> - Läraren presenterar och låter eleverna experimentera och pröva på olika material och tekniker. - Undervisningen och alstren förankras i elevens vardag. - Eleverna ges möjlighet att pröva på programmering. - Ämnesintegration och studiebesök är en naturlig del av undervisningen. 	K1, K2		Används inte som grund för bedömningen. Eleverna handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självbedömningen.
M2 Handleda eleven att lära sig gestalta, behärska och dokumentera en slöjdprocess i sin helhet	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven genomgår och dokumenterar sin slöjdprocess på olika sätt med hjälp av handledning av lärare. 	K1, K5	Förmåga att planera och genomföra sitt arbete samt utvärdera och dokumentera processen	Eleven genomför en hel slöjdprocess och kan dokumentera alla faser i processen.
M4 Handleda eleven att bli bekant med olika termer, använda många olika material samt kunna bearbeta material på ett ändamålsenligt sätt	<ul style="list-style-type: none"> - Läraren använder och diskuterar centrala slöjdbegrepp med eleven. - Eleven erhåller kunskaper om olika material och handleds i hur dessa används inom olika slöjdtekniker. - Eleven experimenterar och prövar sig fram genom att bearbeta olika material och tekniker i sina produkter och alster. 	K4, K6, K7	Förmåga att välja, kombinera och använda material och tillverkningstekniker som används inom slöjden	<p>Eleven väljer, kombinerar och använder på ett ändamålsenligt sätt olika material och tillverkningstekniker.</p> <p>Eleven känner till och kan använda slöjdtermer.</p>

M5 Uppmuntra eleven att arbeta långsiktigt, ansvarsfullt och med hänsyn till trygghet och säkerhet samt lära eleven att använda ändamålsenliga redskap	<ul style="list-style-type: none"> - Elevens förhållningssätt till ämnet och hens initiativförmåga diskuteras i undervisningen. - Ordningsregler och arbetssäkerhet diskuteras och tydliggörs för eleverna. - Eleven handleds i hur olika redskap och maskiner fungerar och hur de kan tillämpas tryggt. - Eleven undersöker hur konstruktioner skapas och hur energi kan utnyttjas. 	K3, K6	Förmåga att välja och använda arbetsredskap, maskiner och anordningar	<p>Eleven tar ansvar för sitt arbete och arbetar målinriktat.</p> <p>Eleven kan redogöra för hur enkla och vardagliga apparater fungerar.</p> <p>Eleven kan använda lämpliga arbetsredskap, maskiner och apparater på ett korrekt, säkert och ändamålsenligt sätt.</p>
--	--	--------	---	--

M 6 Handleda eleven att använda informations- och kommunikationsteknik till att dokumentera delar ur slöjdprocessen.	Läraren handleder eleven i att dokumentera delar ur sin slöjdprocess.	K5		Används inte som grund för bedömningen. Eleverna handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självbedömningen.
M7 Handleda eleven att utvärdera, uppskatta och granska både sin egen och de andras slöjdprocess på ett interaktivt sätt	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven skapar sig en realistisk bild av sin egen och de andras slöjdprocess. - Eleven lär sig att värdesätta sitt eget och andras arbete. - Olika utvärderingsmetoder s.s diskussion, samtal, skriftlig utvärdering samt utställning av slöjdalster används som underlag för sammanställning och dokumentation av slöjdprocessen 	K1, K4, K7	Förmåga att utvärdera sitt eget och andras arbete samt förmåga att ge kamratrespons	Eleven deltar konstruktivt i utvärderingen av sitt eget och andras arbete samt ger kamratrespons.

Slöjd åk 5

Mål för undervisning	Centralt innehåll	Kompetens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
M1 Stärka elevens intresse för arbete med händerna samt väcka elevens nyfikenhet för kreativt, experimentellt och lokalt förankrat slöjdarbete	<ul style="list-style-type: none"> - Läraren presenterar och låter eleverna experimentera och bekanta sig med olika material och tekniker. - Undervisningen och alstren förankras i elevens vardag. - Eleverna ges möjlighet att pröva på programmering. - Ämnesintegration är en naturlig del av undervisningen. 	K1, K2		Används inte som grund för bedömningen. Eleverna handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självbedömningen.
M2 Handleda eleven att lära sig gestalta, behärska och dokumentera en slöjdprocess i sin helhet	- Eleven genomgår och dokumenterar sin slöjdprocess på olika sätt med handledning av lärare.	K1, K5	Förmåga att planera och genomföra sitt arbete samt utvärdera och dokumentera processen	Eleven genomför en hel slöjdprocess och kan dokumentera alla faser i processen.

<p>M3 Handledda eleven att på egen hand eller tillsammans med andra planera och framställa en slöjdprodukt eller ett alster genom att lita på sina egna estetiska och tekniska lösningar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven lär sig att hämta inspiration från sin egen miljö och lär sig att visualisera, gestalta och formge ett slöjdalster i mjuka och hårda material. - I undervisningen diskuteras olika grundläggande tekniker för bearbetning av mjuka och hårda material samt kombinationer av dessa. - Eleven erhåller kunskaper och färdigheter om redskap och material samt handleds i hur dessa kan användas. - Eleven genomgår en slöjdprocess med varierande fokus på elevens självständiga arbetsförmåga och elevens förmåga att arbeta i par/grupp. - Estetik diskuteras och eleven uppmuntras till att våga fatta egna beslut och värdesätta sitt eget arbete. 	<p>K2, K4, K5</p>	<p>Förmåga att tillverka en produkt eller ett alster</p>	<p>Eleven kan framställa en produkt eller ett alster utgående från en egen eller gemensam plan. Eleven tar hänsyn till estetik och funktionalitet.</p>
--	---	-------------------	--	--

<p>M4 Handleda eleven att bli bekant med olika termer, använda många olika material samt kunna bearbeta material på ett ändamålsenligt sätt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Läraren använder och diskuterar centrala slöjdbegrepp med eleven. - Eleven erhåller kunskaper om olika material och handleds i hur dessa används inom olika slöjdtekniker. - Eleven experimenterar och prövar sig fram genom att bearbeta olika material och tekniker i sina produkter och alster. 	<p>K4, K6, K7</p>	<p>Förmåga att välja, kombinera och använda material och tillverkningstekniker som används inom slöjden</p>	<p>Eleven väljer, kombinerar och använder på ett ändamålsenligt sätt olika material och tillverkningstekniker.</p> <p>Eleven känner till och kan använda slöjdtermer.</p>
<p>M5 Uppmuntra eleven att arbeta långsiktigt, ansvarsfullt och med hänsyn till trygghet och säkerhet samt lära eleven att använda ändamålsenliga redskap</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Elevens förhållningssätt till ämnet och hens initiativförmåga diskuteras i undervisningen. - Ordningsregler och arbets säkerhet diskuteras och tydliggörs för eleverna. - Eleven handleds i hur olika redskap och maskiner fungerar och hur de kan användas tryggt. - Eleven undersöker hur konstruktioner skapas och hur energi kan utnyttjas. 	<p>K3, K6</p>	<p>Förmåga att välja och använda arbetsredskap, maskiner och anordningar</p>	<p>Eleven tar ansvar för sitt arbete och arbetar målinriktat.</p> <p>Eleven kan redogöra för hur enkla och vardagliga apparater fungerar.</p> <p>Eleven kan använda lämpliga arbetsredskap, maskiner och apparater på ett korrekt, säkert och ändamålsenligt sätt.</p>
<p>M6 Handleda eleven att använda informations- och kommunikationsteknik till att dokumentera delar ur slöjdprocessen.</p>	<p>Läraren handleder eleven i att dokumentera delar ur sin slöjdprocess.</p>	<p>K5</p>		<p>Används inte som grund för bedömningen. Eleverna handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självbedömningen.</p>

<p>M7 Handledda eleven att utvärdera, uppskatta och granska både sin egen och de andras slöjdprocess på ett interaktivt sätt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eleven skapar sig en realistisk bild av sin egen och andras slöjdprocess. - Eleven lär sig att värdesätta sitt eget och andras arbete. - Olika utvärderingsmetoder s.s diskussion, samtal, skriftlig utvärdering samt utställning av slöjdalster används som underlag för sammanställning och dokumentation av slöjdprocessen 	<p>K1, K4, K7</p>	<p>Förmåga att utvärdera sitt eget och andras arbete samt förmåga att ge kamratrespons</p>	<p>Eleven deltar konstruktivt i utvärderingen av sitt eget och andras arbete samt ger kamratrespons.</p>
--	---	-------------------	--	--

14.4.13 Gymnastik
Gymnastik åk 3 (sida 1/2)

Mål för undervisning Fysisk funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömning- en	Kunskapskrav för goda kun- skaper
M1 uppmuntra eleven att röra på sig, att pröva på olika gymnastikuppgifter och att träna enligt bästa förmåga	Varierande aktiviteter (lekar, bollspel, gymnastik och övningar med och utan redskap)	K1, K2	Aktivitet och vilja att försöka	Eleven är vanligtvis aktiv under lektionerna och prövar och tränar olika gymnastikuppgifter.
M2 handleda eleven att träna sina sensomotoriska färdigheter, d.v.s. iakttas sig själv och sin omgivning med hjälp av olika sinnen och att välja lämpliga lösningar i olika gymnastiksituationer	Elever tränar sina sensomotoriska färdigheter genom tafattlekar, gymnastik, musikgymnastik, skidning, bollspel och -lekar.	K1, K3, K4	Förmåga att välja lösningar i olika gymnastiksituationer	Eleven väljer ibland ändamålsenliga lösningar i olika gymnastiksituationer, t.ex. i lekar och spel.
M3 handleda eleven att både stärka och anpassa sin balans- och rörelseförmåga på ett mångsidigt sätt i olika lärmiljöer, under olika årtider och i olika situationer	Eleven tränar sin balans- och rörelseförmåga genom redskapsbanor, grundidrott (kasta, hoppa, springa) skridskoåkning, skidning, orientering, samt musik- och dansgymnastik	K3	Förmåga att använda grundläggande motoriska färdigheter (balans- och rörelseförmåga) i olika gymnastikformer	Eleven kan balansera och röra på sig i olika lärmiljöer.
M4 handleda eleven att både stärka och anpassa sin förmåga att hantera redskap på ett mångsidigt sätt genom att använda olika redskap i olika lärmiljöer, under olika årtider och i olika situationer	Eleven tränar sin förmåga att hantera redskap på ett mångsidigt sätt genom att studsas, dribbla med händer och fötter, kasta och fånga, slå och skott mot mål.	K3	Förmåga att använda grundläggande motoriska färdigheter (förmåga att hantera redskap) i olika gymnastikformer	Eleven kan hantera redskap i olika lärmiljöer.

<p>M5 uppmuntra och vägleda eleven att utvärdera, upprätthålla och utveckla sina fysiska egenskaper: snabbhet, rörlighet, uthållighet och styrka</p>	<p>Eleven utvecklar sin</p> <p>uthållighet; genom bollspel, simning och genom att röra sig i terrängen under olika årstider.</p> <p>styrka; genom hopp, kast och backlöpning.</p> <p>snabbhet; genom löpruscher, hopp, kast, språng och tävlingar</p> <p>rörlighet; genom gymnastik och tånjning</p>	<p>K3</p>	<p>Förmåga att träna sina fysiska egenskaper</p>	<p>Eleven kan utvärdera sina fysiska egenskaper och träna snabbhet, rörlighet, uthållighet och styrka.</p>
<p>M6 lära ut simkunnighet så att eleven kan röra sig i vattnet</p>		<p>K3</p>	<p>Simkunnighet</p>	<p>Eleven deltar i simundervisning-</p>
<p>M7 handleda eleven att agera tryggt och sakligt under gymnastiklektionerna</p>	<p>Tydliga regler och förhållningssätt under undervisningen, så att undervisningen sker i en trygg miljö.</p>	<p>K3, K6, K7</p>	<p>Aktivitet under gymnastiklektionerna</p>	<p>Eleven förstår eventuella faror under gymnastiklektionerna och försöker agera på ett säkert och sakligt sätt.</p>

Gymnastik åk 3 (sida 2/2)

Mål för undervisning Social funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömning- en	Kunskapskrav för goda kun- skaper
M8 handleda eleven att samarbeta med alla andra och reglera sina handlingar och känslouttryck i gymnastiksituationer med hänsyn till andra	Parvisa och gruppövningar i form av t.ex. lek, bollspel och teamworks uppgifter med paret eller i den grupp man är med.	K2, K3, K6, K7	Sociala färdigheter och arbetsfärdigheter	Eleven kan agera i olika gymnastiksituationer på överenskommet sätt.
M9 handleda eleven att delta i aktiviteterna enligt principen om rent spel och bära ansvar för gemensamma aktiviteter	Spel och lekar med varierande regler och principen om rent spel	K2, K6, K7	Hur eleven deltar i gemensamma aktiviteter	Eleven följer vanligen principerna om rent spel och strävar efter att ta ansvar för gemensamma aktiviteter.

Mål för undervisning Psykisk funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömning- en	Kunskapskrav för goda kun- skaper
M10 uppmuntra eleven att ta ansvar för sina handlingar och stärka sin förmåga att arbeta självständigt	Övningar där eleven jobbar mera självständigt, får handledning i att välja egen nivå, delvis innehåll och utförande och utvärdera sitt eget arbete.	K1, K2, K3	Sättet att arbeta	Eleven kan vanligtvis arbeta ansvarsfullt och självständigt.
M11 se till att eleven får tillräckligt med positiva upplevelser av sin egen kropp, av att kunna och av att vara en del av gemenskapen	Övningar på elevens egen prestationsnivå så att eleven får en positiv bild självbild och estetiska upplevelser.	K1, K2,		Påverkar inte vitsordet. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av

Gymnastik åk 4 (sida 1/2)

Mål för undervisning Fysisk funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kun- skaper / vitsordet 8
M1 uppmuntra eleven att röra på sig, att pröva på olika gymnastikuppgifter och att träna enligt bästa förmåga	Varierande aktiviteter (lekar, bollspel, gymnastik och övningar med och utan redskap)	K1, K2	Aktivitet och vilja att försöka	Eleven är vanligtvis aktiv under lektionerna och prövar och tränar olika gymnastikuppgifter.
M2 handleda eleven att träna sina sensoriska färdigheter, d.v.s. iaktta sig själv och sin omgivning med hjälp av olika sinnen och att välja lämpliga lösningar i olika gymnastiksituationer	Elever tränar sina sensoriska färdigheter genom tafattlekar, gymnastik, musikgymnastik, skidning, bollspel och -lekar.	K1, K3, K4	Förmåga att välja lösningar i olika gymnastiksituationer	Eleven har förmåga att välja ändamålsenliga lösningar i olika gymnastiksituationer, t.ex. i lekar och spel.
M3 handleda eleven att både stärka och anpassa sin balans- och rörelseförmåga på ett mångsidigt sätt i olika lärmiljöer, under olika årtider och i olika situationer	Eleven tränar och stärker sin balans- och rörelseförmåga genom redskapsbanor, grundidrott (kasta, hoppa, springa) skridskoåkning, skidning, orientering samt musik- och dansgymnastik	K3	Förmåga att använda grundläggande motoriska färdigheter (balans- och rörelseförmåga) i olika gymnastikformer	Eleven kan balansera och röra på sig i olika lärmiljöer.
M4 handleda eleven att både stärka och anpassa sin förmåga att hantera redskap på ett mångsidigt sätt genom att använda olika redskap i olika lärmiljöer, under olika årtider och i olika situationer	Eleven tränar och stärker sin förmåga att hantera redskap på ett mångsidigt sätt genom att studsa, dribbla med händer och fötter, kasta och fånga, slå och skott mot mål.	K3	Förmåga att använda grundläggande motoriska färdigheter (förmåga att hantera redskap) i olika gymnastikformer	Eleven kan hantera redskap i olika lärmiljöer.
M5 uppmuntra och vägleda eleven att utvärdera, upprätthålla och utveckla sina fysiska egenskaper: snabbhet, rörlighet, uthållighet och styrka	Eleven utvecklar sin uthållighet ; genom bollspel, simning och genom att röra sig i terrängen under olika årtider. styrka ; genom hopp, kast och backlöpning. snabbhet ; genom löpruscher, hopp, kast, språng och tävlingar rörlighet ; genom gymnastik och täjning Eleven utvärderar sina fysiska egenskaper t.ex.	K3	Förmåga att träna sina fysiska egenskaper	Eleven kan utvärdera sina fysiska egenskaper och träna snabbhet, rörlighet, uthållighet och styrka.

M6 lära ut simkunnighet så att eleven kan röra sig i och rädda sig ur vattnet		K3	Simkunnighet	Eleven deltar aktivt i simundervisningen
M7 handleda eleven att agera tryggt och sakligt under gymnastiklektionerna	Tydliga regler och förhållningssätt under undervisningen, så att undervisningen sker i en trygg miljö.	K3, K6, K7	Aktivitet under gymnastiklektionerna	Eleven kan ta hänsyn till eventuella faror under gymnastiklektionerna och försöker agera på ett säkert och sakligt sätt.

Gymnastik åk 4 (sida 2/2)

Mål för undervisning Social funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kun- skaper / vitsordet 8
M8 handleda eleven att samarbeta med alla andra och reglera sina handlingar och känslouttryck i gymnastiksituationer med hänsyn till andra	Parvisa och gruppövningar i form av t.ex. lek, bollspel och teamworks uppgifter med paret eller i den grupp man är med.	K2, K3, K6, K7	Sociala färdigheter och arbetsfärdigheter	Eleven kan agera i olika gymnastiksituationer på överenskommet sätt.
M9 handleda eleven att delta i aktiviteterna enligt principen om rent spel och bära ansvar för gemensamma aktiviteter	Spel och lekar med varierande regler och principen om rent spel	K2, K6, K7	Hur eleven deltar i gemensamma aktiviteter	Eleven följer vanligen principerna om rent spel och strävar efter att ta ansvar för gemensamma aktiviteter.

Mål för undervisning Psykisk funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för goda kun- skaper / vitsordet 8
M10 uppmuntra eleven att ta ansvar för sina handlingar och stärka sin förmåga att arbeta självständigt	Övningar där eleven jobbar mera självständigt, får välja egen nivå, delvis innehåll och utförande och utvärdera sitt eget arbete.	K1, K2, K3	Sättet att arbeta	Eleven kan vanligtvis arbeta ansvarsfullt och självständigt.
M11 se till att eleven får tillräckligt med positiva upplevelser av sin egen kropp, av att kunna och av att vara en del av gemenskapen	Övningar på elevens egen prestationsnivå så att eleven får en positivbild självbild och estetiska upplevelser.	K1, K2,		Påverkar inte vitsordet. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självbedömningen.

Gymnastik åk 5 (sida 1/2)

Mål för undervisning Fysisk funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömning- en	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
M1 uppmuntra eleven att röra på sig, att pröva på olika gymnastikuppgifter och att träna enligt bästa förmåga	Varierande aktiviteter (lekar, bollspel, gymnastik och övningar med och utan redskap)	K1, K2	Aktivitet och vilja att försöka	Eleven är vanligtvis aktiv under lektionerna och prövar och tränar olika gymnastikuppgifter.
M2 handleda eleven att träna sina sensomotoriska färdigheter, d.v.s. iakttas sig själv och sin omgivning med hjälp av olika sinnen och att välja lämpliga lösningar i olika gymnastiksituationer	Elever tränar sina sensomotoriska färdigheter genom tafattlekar, gymnastik, musikgymnastik, skidning, bollspel och -lekar.	K1, K3, K4	Förmåga att välja lösningar i olika gymnastiksituationer	Eleven väljer oftast ändamålsenliga lösningar i olika gymnastiksituationer, t.ex. i lekar och spel.
M3 handleda eleven att både stärka och anpassa sin balans- och rörelseförmåga på ett mångsidigt sätt i olika lärmiljöer, under olika årtider och i olika situationer	Eleven stärker och anpassar sin balans- och rörelseförmåga genom redskapsbanor, grundidrott (kasta, hoppa, springa) skridskoåkning, skidning, orientering, lekfull brottning samt musik- och dansgymnastik	K3	Förmåga att använda grundläggande motoriska färdigheter (balans- och rörelseförmåga) i olika gymnastikformer	Eleven kan balansera och röra på sig i olika lärmiljöer.
M4 handleda eleven att både stärka och anpassa sin förmåga att hantera redskap på ett mångsidigt sätt genom att använda olika redskap i olika lärmiljöer, under olika årtider och i olika situationer	Eleven stärker och anpassar sin förmåga att hantera redskap på ett mångsidigt sätt genom att studsas, dribbla med händer och fötter, kasta och fånga, slå och skott mot mål.	K3	Förmåga att använda grundläggande motoriska färdigheter (förmåga att hantera redskap) i olika gymnastikformer	Eleven kan hantera redskap i olika lärmiljöer.

<p>M5 uppmuntra och vägleda eleven att utvärdera, upprätthålla och utveckla sina fysiska egenskaper: snabbhet, rörlighet, uthållighet och styrka</p>	<p>Eleven utvecklar sin</p> <p>uthållighet; genom bollspel, simning och genom att röra sig i terrängen under olika årstider.</p> <p>styrka; genom cirkelövningar, hopp, kast, lekfull brottning och genom backlöpning.</p> <p>snabbhet; genom löpruscher, hopp, kast, språng och tävlingar</p> <p>rörlighet; genom gymnastik och tänjning</p> <p>Eleven utvärderar sina fysiska egenskaper t.ex. genomgång av Move!-resultat</p>	<p>K3</p>	<p>Förmåga att träna sina fysiska egenskaper</p>	<p>Eleven kan utvärdera sina fysiska egenskaper och träna snabbhet, rörlighet, uthållighet och styrka.</p>
<p>M6 lära ut simkunnighet så att eleven kan röra sig i och rädda sig ur vattnet</p>		<p>K3</p>	<p>Simkunnighet</p>	<p>Eleven deltar aktivt i simundervis-</p>
<p>M7 handleda eleven att agera tryggt och sakligt under gymnastiklektionerna</p>	<p>Tydliga regler och förhållningssätt under undervisningen, så att undervisningen sker i en trygg miljö.</p>	<p>K3, K6, K7</p>	<p>Aktivitet under gymnastiklektionerna</p>	<p>Eleven kan ta hänsyn till eventuella faror under gymnastiklektionerna och försöker agera på ett säkert och sakligt sätt.</p>

Gymnastik åk 5 (sida 2/2)

Mål för undervisning Social funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömning- en	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
M8 handleda eleven att samarbeta med alla andra och reglera sina handlingar och känslouttryck i gymnastiksituation-er med hänsyn till andra	Parvisa och gruppövningar i form av t.ex. lek, bollspel och teamworks uppgifter med paret eller i den grupp man är med.	K2, K3, K6, K7	Sociala färdigheter och arbetsfärdigheter	Eleven kan agera i olika gymnastik-situationer på överenskommen sätt.
M9 handleda eleven att delta i aktivite-terna enligt principen om rent spel och bära ansvar för gemensamma aktivite-ter	Spel och lekar med varierande regler och princi-pen om rent spel	K2, K6, K7	Hur eleven deltar i ge-mensamma aktiviteter	Eleven följer vanligen principerna om rent spel och strävar efter att ta ansvar för gemensamma aktivi-teter.
Mål för undervisning Psykisk funktionsförmåga	Centralt innehåll	Kompe- tens	Föremål för bedömning- en	Kunskapskrav för goda kunskaper / vitsordet 8
M10 uppmuntra eleven att ta ansvar för sina handlingar och stärka sin förmåga att arbeta självständigt	Övningar där eleven jobbar mera självständigt, får välja egen nivå, delvis innehåll och utförande och utvärdera sitt eget arbete.	K1, K2, K3	Arbetsätt	Eleven kan vanligtvis arbeta an-svarsfullt och självständigt.
M11 se till att eleven får tillräckligt med positiva upplevelser av sin egen kropp, av att kunna och av att vara en del av gemenskapen	Övningar på elevens egen prestationsnivå så att eleven får en positivbild självbild och estetiska upplevelser.	K1, K2,		Påverkar inte vitsordet. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av själv-bedömningen.